

REVISTA

CATALUNYA²³³

X^a ÈPOCA

ÒRGAN D'EXPRESSION DE LA CGT DE CATALUNYA

MAIG-JUNY

ELIASTAÑO

LA FALÇ AL PUNY

Redacció

El *Catalunya* torna al carrer i ja fa un any des de l'inici d'aquesta nova etapa. Al llarg d'aquest any la nostra organització, la CGT de Catalunya, s'ha anat enfilant en un creixement sostingut que fa anys que acompanya les nostres lluites i que ben aviat pot passar a un creixement exponencial per poc que juguem bé les nostres cartes. I això és aprofundir en l'anarco-sindicalisme i les seves senyes d'identitat; aprofundir en aquest empoderament de la classe treballadora que ha decidit plantar cara i no delegar, sumant colze a colze des dels sindicats i des de les seccions sindicals.

Exemples com el de les companyes d'H&M, en vaga indefinida des de fa setmanes, són una inspiració. Us animem des d'aquí a donar-los tot el suport i so-

lidaritat; que es noti l'ajuda mútua, en les mobilitzacions i en la caixa de resistència.

Afrontem temps difícils: continuen guerres i genocidis, la dreta i l'extrema-dreta es van fent forts, la inflació ens ofega, l'especulació ens desnona, el capitalisme ens avorreix i ens mata. Per això és important seguir treballant dia a dia des de l'anarco-sindicalisme per liderar la resposta i situar-nos com la referència de la classe treballadora en les properes dècades, per dibuixar un nou horitzó d'emancipació, antifeixista i anticapitalista. Com diu el nostre secretari d'acció social en les pàgines d'opinió, «ens neguem a militar per simple dignitat o obligació moral»; hem d'omplir-nos d'orgull i força per «millorar les nostres vides avui i per enderrocar la injustícia de la dictadura dels mercats demà».

Aquest demà que hem de començar a dibuixar ens ha portat a posar el focus en les mobilitzacions al camp i la necessària transició ecosocial. Reflexions que cal fer avui ja i que han de portar sovint a preguntar-nos els *per què*. Així ho feien els docents de la CGT en les Jornades pe-

dagògiques celebrades a Reus el passat mes d'abril: «més que distraure'ns amb el com, com si hi haguera una recepta màgica [als reptes educatius], la majoria de vegades ens caldria pensar més en per a què», escriuen en la crònica d'aquelles jornades.

L'Òscar Murciano ens parla de les vagues al sector informàtic i de nou veiem la intenció, la preparació i la reflexió necessàries per sortir a plantar cara: «a DXC els dies abans els sindicats convocants ja sabíem que funcionaria, no es van llançar els daus a l'aire a veure què sortia», afirma.

En aquest número hi trobarem també una breu guia d'autodefensa contra les empreses contractades per controlar les baixes laborals; la conversa amb Chris Ealham, que ens aporta la seva mirada britànica a l'anarcosindicalisme ibèric; Heura Negra ens aporta una reflexió sobre les presons; el Luca Queirolo Palmas i el José González Morandi ens presenten un excel·lent reportatge sobre la diàspora i la misèria a les mines del Sahel; etc.

El maig, el juny i tot l'any: la falç al puny. Ens hi va la vida.

SUMARI

Editorial	La falç al puny	2
En el focus	L'agroindústria catalana i l'abisme eco-social	3
	La pagesia i la fi d'un model	5
Sindicalisme	A les entranyes d'una vaga massiva al sector informàtic, DXC	8
	Deixar de ser una illa per ser arxipelàg	10
	H&M en vaga indefinida	11
	Artistes sense contractes als Centres Cívics	12
Documents	Breu guia d'autodefensa contra les empreses contractades per controlar la baixa	14
L'Entrevista	Cris Ealham	16
Opinió	Està tot fatal	18
	Sobre les vagues polítiques	19
Social	L'atac reaccionari dels funcionaris de presons	20
Les nostres veus llibertàries i feministes	Justícia dels poderosos	22
	Pindoles PRL	23
Internacional	Diàspora i misèria a les mines del Sahel	24
Dinamita de cervell	La desbanda	28
	Mal d'escola Maria	29
Cultura		30
Humor		31
En les meves sabates	Albert Riba	32

L'agroindústria catalana I L'ABISME ECO-SOCIAL

Redacció

Amb una Organització sense arrelament en el sector primari, les mobilitzacions pageses dels passats mesos ens han deixat més preguntes que respostes, però la necessitat de plantejar-nos com ens relacionem amb aquest sector i amb allò que acaba al nostre plat a taula.

Els posicionaments s'han plasmat des del rebuig a les mobilitzacions —«són uns reaccionaris», «són extrema-dreta»— fins a la simpatia i comprensió, si més no d'alguns punts defensats per part de la pagesia. En un comunicat de la CGT de Catalunya de títol ben explícit, *Visca la revolta pagesa!*, llegíem en el moment àlgid de mobilitzacions, el mes de febrer: «Com a organització que creu en l'autonomia, la sobirania alimentària i en l'autogestió de la societat per part de les treballadores (...) estem al costat dels pagesos i ramaders autònoms i dels treballadors i treballadores del camp; al costat de tota la mà d'obra migrant, en molts casos sense papers, que són la baula més dèbil de la cadena».

En tot cas, s'apuntava a la mare dels ous: el capitalisme agroindustrial.

■ El mosaic agroramader català

En el sistema agroramader català, fent una pinzellada matussera, es podria assenyalar la producció de fruita a la plana de Lleida, les vinyes i ametllers del prelitoral, i l'avinguda del porc que és l'anomenat eix transversal, al centre del país.

En l'agricultura, els propis cicles de la terra sumats al sistema d'explotacions capitalistes intensives van acompanyats d'una mà d'obra quasi sempre migrant molt precaritzada i temporera, i uns sistemes de comercialització que exigeixen una sobreexplotació de la producció.

Per altra banda, com deïem, la ramaderia ha anat ocupant una centralitat, orientada a l'exportació (majoritàriament de porcí) i, de nou, amb mà d'obra precària i sovint migrant.

Mentrestant, les petites explotacions familiars s'han convertit en satèl·lits de la gran agroindústria o viuen en una situació d'acusada autoexplotació i, quan tenen assalariats, en l'explotació d'aquests treballadors.

Aquest tipus d'explotacions, immerses en el mercat capitalista internacional, afronten cada cop més inversions, més consum d'agroquímics, antibiòtics, etc., i deixen als seus peus una terra desolada, contaminada de purins, amb esgotament de sòls i d'aigua.

■ L'agroindústria

Lluny d'una imatge romantitzada i idealista del món rural, som conscients que l'agricultura i la ramaderia estan plenament immerses en les lògiques capitalistes, en un sistema agroindustrial centrat en la intensificació de la producció i la internacionalització.

La situació ve de lluny i en podem veure la primera baula en aquelles vinyes verdes vora el mar d'on sortien destil·lats (aiguardent) per a l'exportació, ja al segle XVIII i al llarg del segle següent. Però el darrer segle la situació s'ha anat estenent i, més enllà de la fruita, la vinya i els ametllers, la ramaderia ha anat prenent un pes desmesurat.

Aquests canvis, com en la indústria, s'han endut per davant les petites explotacions, avui escasses i poc significatives, i han dut a un procés de proletarització i precarització.

■ Una mica d'història

El 1959, en l'Espanya grisa de la dictadura i la misèria, on veure una mica de carn al plat era per quasi tothom ben bé un somni de Carpanta, el nou Pla d'Estabilització obria una mica l'economia espanyola al món. O viceversa. Es van concedir permisos a empreses agrícoles nord-americanes i es van obrir fronteres a la importació de certs productes. L'agroindústria internacional posava els peus al nostre país.

El procés d'*industrialització agroramadera*, com sempre a Catalunya, es fa sense gaires recursos propis, creant uns forts desequilibris ecosocials i sempre des d'una posició perifèrica en l'entramat del capitalisme internacional.

Catalunya té un dèficit en la producció alimentària i alhora un moviment massiu d'importacions i exportacions vinculada a l'agroindústria que ens deixa un panorama àrid de manca de sobirania alimen-

tària, explotacions intensives, mercadeig internacional, i en definitiva: diners a cabassos a mans d'uns pocs i misèria econòmica i de l'ecosistema català pels altres.

Com en el turisme, que va fructificar els mateixos anys i de manera similar al nostre país, es construeix en la sobreexplotació de la classe treballadora i els recursos naturals locals, mentre els governs no deixen de riure les gràcies als empresaris i fer gala de l'èxit per l'*economia catalana*. Els costos, no els anomenen.

■ La mobilització del proletariat agroramader

Des de l'anarco-sindicalisme, en les primeres dècades del segle passat vam construir un moviment força potent, amb un programa agrícola que passava per les col·lectivitats agràries, que es van poder plasmar en la revolució de 1936.

Avui la nostra presència al sector és quasi inexistent. És imperatiu que l'anarco-sindicalisme faci la tasca d'organització d'aquest nou proletariat agroindustrial, extremadament precari.

■ La necessària transició ecosocial

Quan van esclatar les mobilitzacions pageses l'hivern passat, just s'estava enllestint l'*Informe per a la transició ecosocial a Catalunya*, impulsat pel grup homònim de la CGT de Catalunya. Publicat el mes de març, l'informe —que porta per subtítol *Una proposta decreixentista*— «pretén esbossar una sèrie de línies d'acció d'acord amb els principis de justícia social i ecològica des de l'autogestió i el suport mutu».

Esmentem aquí algunes d'idees que hi podem trobar.

Entre d'altres, s'apunta a la necessitat d'una repoblació rural amb mesures que promoguin serveis de tota mena i que, sobretot, incloguin polítiques d'accés a la terra per articular un sector primari fort i agroecològic i posin la custòdia del territori a mans d'organitzacions comunals.

Així mateix, és imperatiu el pas de l'agroindústria depredadora a l'agroecologia (Rosset i Altieri, 2018) i la sobirania alimentària (Via Campesina, 2003), enfortint un metabolisme agrari molt més reduït, orientat al consum local i no

CRÈDITS

Edició i coordinació:
R. Massana

Disseny i maquetació:
Jordi Arques

Portada:

Eliás Taño

Han escrit en aquest número:

Martina Marcet, Òscar Murciano, Jorge Fernández, SAPTA-SEGAT CGT Barcelona, Àlex Tisminetzki, Roger Gras, Iru Moner, Pep Cara, Heura Negra, Rosalia Molina, Grup de Treball PRL-Gènere, Luca Queirolo Palmas, José González Morandi, Luz Modroño, Toni Álvarez, Albert Francisco Casas, Gerard Vilardaga Cunill, R. Massana

Il·lustracions i fotografies:

Eva Salvador, Jordi Arques, SAPTA SEGAP BCN, David Benet, José González Morandi, Antoni Campaña, Roger Peláez, Chini, Òscar Alajarín, Jordi Soterias

Els textos són responsabilitat únicament dels seus autors. No compartim necessàriament les opinions que s'hi expressen.

Contacte:
catalunyacgt@spcgtcatalunya.cat

ON ENS TROBEM

Secretariat Permanent del Comitè Confederal de la CGT de Catalunya
c/ Burgos, 59 baixos 08014 Barcelona
spccc@spcgtcatalunya.cat
Tel. 935120481

Federacions sectorials

Federació d'Administració Pública de Catalunya – FAPC
Federació de Banca, Estalvi, Assegurances, Entitats de Crèdit i Oficines i Despatxos de Catalunya – FESIBAC Catalunya
Federació d'Ensenyament de Catalunya – FEC
Federació del Metall de Catalunya – FEMEC
Federació Catalana d'Indústries Químiques i afins – FCIQ
Federació de Sanitat de Catalunya– FESAN Catalunya

Federacions locals

Federació Local de Barcelona
C/ Pare Lainez 18-24. 08025. Barcelona
Tel. 933103362
Federació Local de Viladecans—Baix Llobregat
c/ de la Muntanya, 16
08840 Viladecans
Tel. 936590814 / 610 072 649

Federació Local de Castellar del Vallès

c/ Els Pedrissos 9 bis

08211 Castellar del Vallès

Tel. 937142121 Fax 937142121

Federació Local de Manresa

c/ Circumval·lació 77, 2n

08240 Manresa

Tel. 938747260 / 698 47 29 30

Federació Local de Rubí

c/ Colom 3-5

08191 Rubí

Tel. 936538846

Federació Local de Sabadell

C/ Rosselló, 10

08207 Sabadell

Tel. 937450197 / 670 648 390

Federació Local de Sallent

Pça Josep Anselm Clave nº7

Tel. 938370724

Federació Local de Terrassa

c/Ramon Llull 130-136 08228 Terrassa

Tel. 930 37 86 91 / 601 466 755

Federació Local de Tarragona

Pça. Imperial Tarraco 1 Edifici 2, 3a

43005. Tarragona

Tel. 977242580

Federacions comarcals

Federació Comarcal Barcelonès Nord

Carrer de la Conquesta 119, local.

08912 Badalona.

Tel. 640150203

Federació Intercomarcal Alt Camp i

Conca de Barberà

Carrer de la Zeta n. 6 (entrada per la

Plaça)

43800 Valls

Federació Intercomarcal del Baix

Camp-Priorat

Pça de les Oques, 8, 1r, despatx D

43202 Reus

Pça de la Llanterna

43740 Móra d'Ebre

Federació Comarcal del Baix Llobregat

Adreça: Carretera d'Esplugues 46

08940 Cornellà de Llobregat

Tel. 93 377 91 63

Federació Comarcal del Baix Penedès

c/ Nord 11-13, 3r 43700 El Vendrell

Tel. 977660932

Federació Comarcal del Berguedà

Plaça Europa, 5 baixos

08600 Berga

Tel. 640 932 405

Federació Intercomarcal del Garraf-Alt

Penedès

c/ Lepant 23, baixos esquerra

08800 Vilanova i la Geltrú

Tel. 938934261

Federació Intercomarcal de Girona

Av. Sant Narcís 28, entr. 2a

17005 Girona

Tel. 972231034

Federació Comarcal de L'Anoia

Adreça: C/ Clavells 11

08700 Igualada

Tel. 938042985

Federació Intercomarcal de Ponent

(Lleida)

Avinguda Prat de la Riba, 7, 1r

25006 Lleida

Tel. 973275357 / 680 18 67 05

Urgell-Segarra

Avinguda catalunya 66, Baixos

25300 Tàrraga

Tel. 873494679 / 640051696

Federació Comarcal del Maresme

Av. Lluís Companys, 45

08302 Mataró

Tel. 640629438 / 937908261

C/Ciutadans, 16

08490 Tordera

Federació Comarcal d'Osona

C/ Virrei Avilés 15 entio 2º

08500 Vic

Tel. 622 09 83 24

Federació Intercomarcal de Terres de l'Ebre

Avinguda Remolins 34-36 Baixos,

43520 Tortosa

Tel. 877915591 / 684418986 (Whatsapp)

Federació Comarcal del Vallès Oriental

Ronda de Oriente 6 08100 Mollet del Vallès

Tel. 935931545 / 600 375 500

a l'exportació, que garanteixi el dret a l'alimentació amb el menor ús possible d'aigua i sense fertilitzants de síntesi ni fitosanitaris. A més, cal una gestió de residus circular, i tenir en compte la relació de l'agricultura i la ramaderia amb la biodiversitat, per potenciar-la en comptes de destruir-la.

Al seu torn, s'hauria de produir un canvi de dieta, en què desapareixeria el consum de productes llunyans i es reduiria dràsticament el consum de carn.

En l'àmbit socioeconòmic, s'aposta per reduir les llargues cadenes globals de producció i distribució reorganitzant econòmicament el sector al voltant dels mercats locals i les cadenes curtes de subministrament. La idea és construir sistemes alimentaris territorialitzats que poden millorar l'accés a aliments frescos, garantir una remuneració més gran de l'activitat agrícola (pal·liant la pobresa rural) i reduir la fragilitat i vulnerabilitat davant de situacions de crisi. A més, apostant per explotacions de petita escala, per la reapropiació de la terra i els coneixements, pel foment de les llavors locals, etc., que són condicions imprescindibles per a un projecte de reconstrucció de la subsistència que posi la vida al centre, fomenti un món rural viu i substitueixi la lògica mercantil per l'autonomia.

Així mateix, és clau incrementar l'escala de l'agroecologia per disputar l'espai a l'agricultura industrial i els canals majoristes de comercialització (a dia d'avui, l'agricultura ecològica a Catalunya segueix sent minoritària, i ocupa només el 15% de la superfície agrària utilitzada). Una de les vies per potenciar-la podria ser l'articulació de projectes de mida petita i mitjana per afrontar conjuntament el transport, l'emmagatzematge i la comercialització, apunten els autors de l'informe.

La producció d'aliments té el potencial, en escenaris de decreixement, d'esdevenir un dels sectors tractors de treball i una transformació que pot portar com a resultat una revitalització dels espais rurals, una reconstrucció econòmica basada en l'autonomia material i econòmica, i l'extensió i la defensa de la biodiversitat silvestre i cultivada.

❖ Bibliografia

Transició Ecosocial a Catalunya. Una proposta decreixentista. González Reyes, Luis; González Briz, Erika; Almazán, Adrián. Grup de Transició Ecosocial de CGT Catalunya (coord.). https://cgtcatalunya.cat/wp-content/uploads/2024/03/decreixement_CAT_WEB.pdf

Béns comuns i necessitats col·lectives. La cruïlla de camins entre velles crisis i noves emergències. Gutiérrez, Ernest; Custodio, Clàudia (coord.). Observatori DESC. Barcelona, 2021

❖ EVA SALVADOR

LA PAGESIA

i la fi d'un model

Fins a veure la Sílvia Orriols votant amb una samarreta de Revolta Pagesa, a la pagesia del país li han passat moltes coses. Les mobilitzacions del febrer del 2024 han estat de les més grans mai vistes a Catalunya, i fruit de l'escalada de mobilitzacions arreu d'Europa.

El gran problema: la crisi de la pagesia, almenys d'aquella pagesia entesa com a productors independents. Una crisi que està motivada per diferents factors: una concentració i mercantilització cada vegada més importants al sector, l'esgotament del model de producció guiada per la Política Agrària Comuna, i el canvi climàtic.

En molts punts d'Europa i també a l'Estat Espanyol, l'extrema dreta ha intentat capitalitzar el discurs de la pagesia, contraposant-lo sobretot a les mesures ambientalistes de la UE. I de fet, la resposta de Von der Leyen davant les protestes va ser reduir les exigències ambientals, per exemple, en la regulació dels pesticides.

Però realment aquesta flexibilització no resol cap dels problemes del sector primari. De fet, la majoria de la pagesia es troba en un cul-de-sac on l'ha conduït

el mateix model productiu impulsat per la PAC des dels anys 60 del segle XX (en el cas de l'Estat Espanyol, a partir dels anys 80).

Aquest model impulsat per la PAC es basava en dos plantejaments: subvencionar la producció europea per garantir preus baixos dels aliments a la població, i estendre un mode de producció de caràcter intensiu, alineat amb el que es va anomenar "revolució verda". La intensificació de l'agricultura i la ramaderia, així com l'abandonament dels mètodes tradicionals per passar a monocultius i granges amb animals 100% estabulats, l'ús de fertilitzants sintetitzats, en són alguns exemples.

Des de l'inici dels 2000, el model ja dona senyals d'esgotament: l'empobriment del sòl, la pèrdua de biodiversitat, la baixa qualitat de les produccions en termes nutricionals, els problemes de benestar animal i els primers casos de zoonosis (com va ser la "malaltia de les vaques boges") van començar a indicar que el model requeria canvis. Però les successives reformes de la PAC no han incorporat de manera real un gir cap a models més sostenibles i menys intensificats, com és l'agroecologia.

TEXT
Martina Marcet
FOTOGRAFIES
Jordi Arques

En paral·lel, hi ha hagut un procés de mercantilització de la producció en el qual bona part de la petita i mitjana pagesia, i les terres que gestionaven, han passat a mans de grans empreses, de manera directa, o indirecta a través de processos d'integració o d'estar completament lligats a grans distribuïdores.

Es tracta, doncs, de dinàmiques que impliquen una proletarització absoluta de la pagesia, de manera que ja no són propietaris ni gestors dels seus mitjans de producció, sinó simplement mà d'obra subcontractada.

La pagesia actualment està en una situació límit. La majoria de la petita i mitjana pagesia té problemes per poder tirar endavant i guanyar-s'hi la vida. La dinàmica de la PAC ha provocat que bona part de la pagesia hagi optat per créixer i integrar-se per poder-se assegurar uns salaris. Però han quedat subjectes de grans empreses agroalimentàries, ja sigui per gestionar la producció, com per la seva comercialització; i pels bancs, ja que les inversions requerides per engregar o ampliar projectes són molt elevades.

A més, un dels grans problemes de la PAC i del seu desplegament a Catalunya ha estat l'aplicació de les normatives europees en termes de seguretat alimentària, bioseguretat, etc., de manera exagerada, extremadament burocratitzada i sense plantejar models diferenciats segons els volums de la producció. Això ha fet que els darrers 20 anys els tràmits per iniciar una activitat agrària o ramadera, fins i tot petita i sostenible, comporti un volum de documentació i tràmits molt car i extremadament difícil de gestionar.

La conseqüència directa de tot aquest procés és que des dels anys 80, on un 20% de la població ocupada a Catalunya es dedicava al sector primari, hem passat a menys d'un 2% (1,4% l'any 2022). Alhora, hi ha hagut una important concentració de terres en poques mans; en molts casos, d'empreses o fins i tot grans fons d'inversió.

Sumat a tot això, hi ha encara un altre problema que és l'accés a la terra. Els preus dels arrendaments agraris i de les finques estan disparats. Moltes persones que volen incorporar-se al sector no aconsegueixen trobar terres disponibles i, en moltes zones, el sòl agrícola s'està destinant a fer polígons, camps solars, o estan destinats al turisme (segones residències, etc.).

A l'inici parlàvem de la capitalització, per part de moviments d'ultradreta, del malestar de la pagesia. I és que la pagesia, com ja deia Marx, és una classe reaccionària. Davant de la situació de cul-de-sac actual, el que s'està reclamant són mesures d'urgència per tal de poder sobreviure o mantenir-se almenys com estan ara. Per no perdre més i mantenir-se amb el que tenen, o amb una certa idea de retorn als anys de més bonança del sector (en el cas de la ramaderia intensiva, els anys 90 van ser especialment bons, i hi va haver pagesia que va aconseguir ingressos importants).

Aquí és on ha fet forat el discurs d'extrema dreta, també en el cas català amb la recent irrupció parlamentària d'una versió "independentista" d'aquesta ideologia: davant de la situació a la qual ha portat el govern, exigir mantenir el mateix que s'ha fet fins ara, apel·lant com sempre a la idea que tot passat era millor, i que les exigències ambientals o els avisos de l'ecologisme són innecessaris i irrellevants.

Però aquest plantejament curtterminista no és raonable en cap cas, simplement pel fet que la situació climàtica, juntament amb una més que possible escassetat de fertilitzants (sigui per manca de matèria primera, o d'energia suficient per sintetitzar-los, o per un augment desmesurat dels preus), fa que el model que s'ha seguit fins ara sigui absolutament fràgil i voluble.

Alhora, és una irresponsabilitat que des dels estats, o des de la Unió Europea, no s'estigui promovent una política de relocalització i planificació de la producció agrària i ramadera; acompanyada de suports reals i contundents per facilitar l'adaptació al canvi climàtic, i cap a la transició a models de producció més sostenibles. I és una irresponsabilitat no només en termes ecològics o agronòmics (per evitar seguir contaminant aigües, empobrint el sòl etc), sinó en termes de seguretat de la població.

Tenir un escàs 40% de sobirania alimentària, i a més dedicar bona part de la producció agrària i ramadera del país a l'exportació, és un problema a l'hora de garantir el dret a l'alimentació de les persones. Mentre les grans distribuïdores segueixin controlant els processos de compra, i no s'apliqui realment la llei de la cadena alimentària (per manca de voluntat política), la pagesia segueix venent per sota costos de producció, però en canvi a les consumidoros cada vegada els costa més omplir el rebost. Per tant, el marge de benefici que les distribuïdores s'embutxaquen és enorme.

I aquests beneficis són a costa de l'increment de casos de malnutrició al nostre país, i del fet que moltes famílies tinguin problemes per poder adquirir productes frescos que els puguin garantir una alimentació saludable.

A més, davant del canvi climàtic, que està impactant de manera molt directa i agressiva en el món pagès, les produccions poden patir grans pèrdues, o la impossibilitat de mantenir-se en les mateixes zones. Si no hi ha una política clara de com cal planificar la producció, la substitució de cultius, una gestió prioritzada de l'aigua per la pagesia, però alhora més optimitzada, moltes zones del país quedaran ermes.

El cas paradigmàtic és el Priorat, on després d'anys de promoció de la vinya es troben que els cal reg de suport per als ceps per tal que puguin aguantar les sequeres i augments de temperatura actuals. Però tots aquests canvis, siguin reorientacions de la producció, modernització d'instal·lacions (com en el cas del reg), etc., són molt cars. I en la situació actual de bona part de la pagesia, que a més està molt envellida, és impossible d'assumir sense suport públic.

Però, a més, davant del context d'escalada bel·licista actual, l'aliment (i els fertilitzants) és sabut que s'utilitzen com a arma de guerra. En un món regit per unes regles de lliure mercat salvatges, qualsevol situació geopolítica complexa comporta dinàmiques perverses d'especulació, retenció de productes, bloqueig de línies

comercials, etc. Es va veure ben clar a l'inici de la guerra d'Ucraïna amb el cereal, que no podia sortir del territori, i com alhora es va desencadenar un procés especulatiu amb el cereal que en va disparar els preus.

Igualment, parlant en termes de seguretat, una altra gran amenaça que tenim en el nostre territori són els incendis forestals. S'ha repetit mil i una vegades que per mantenir el mosaic agroforestal i per tenir els boscos nets cal pagesia que se'n cuidi, cal ramaderia extensiva, i calen suports sobretot a la petita pagesia per fer tasques ambientals d'aquest tipus. Aquesta seria l'única assegurança real per tal que els incendis tinguessin un impacte social i personal menor (això ja donant per descomptat que el territori acabarà cremant, perquè la mateixa dinàmica de canvi climàtica fa que sigui necessari un canvi de vegetació general).

Per tant, no donar alternatives reals a la pagesia, no intentar que no plegui ningú més i treballar per la transformació i revitalització del sector ja no és un tema de localismes, ni de folklore, ni tan sols és només un tema ambientalista. És una qüestió de seguretat i garantia de supervivència per a totes nosaltres.

A l'hora de pensar quin ha de ser el model "alternatiu", durant anys s'han fet visibles iniciatives de producció agroecològica, o extensiva, a petita escala, amb projectes molt compromesos. El problema és que la viabilitat d'aquests projectes també està en entredit. Molts se sustenten per l'autoexplotació de les persones que els tiren endavant, tenen unes situacions econòmiques molt precàries, i les alter-

Si no hi ha una política clara moltes zones del país quedaran ermes

natives a les grans distribuïdores (venda directa, cooperatives de consum), acaben sent formes de consum molt elitistes, impossibles d'assumir per la majoria de la classe treballadora.

Per tant, és imprescindible sortir d'un cert discurs de pagesia bona i pagesia dolenta segons el sistema de producció que hagin escollit. Un discurs que també ha allunyat a part de la pagesia de plantejaments d'esquerres, perquè s'ha sentit jutjada, convertida en culpables (per escampar purins, per explotar animals, per consumir aigua).

Cal centrar-se en defensar la necessitat d'un canvi de model, però sense que no quedi ningú enrere, i que permeti que les persones que es volen dedicar a la pagesia, ho puguin fer amb dignitat. Però un canvi que estigui acompanyat per les administracions, que fomenti una pagesia petita i mitjana, sistemes de producció més sostenibles, i reguli el mercat de l'alimentació. ■

Persones que volen incorporar-se al sector no aconsegueixen trobar terres disponibles

A LES ENTRANYES D'UNA *vaga* *massiva* AL SECTOR INFORMÀTIC, DXC

Òscar Murciano

“Els informàtics no es mouen, són individualistes”, “amb el teletreball és gairebé impossible fer una mobilització al sector TIC”. Aquestes són algunes de les lamentacions habituals a seccions sindicals del sector, i va ser també usat com a excusa en assemblees de CCOO per justificar la signatura de l'anterior conveni TIC, com sempre desastrosos.

Durant dècades s'ha imposat aquest fatalisme (alienats, passotes, egoistes, que si la subcontractació, que si el teletreball...) i la idea que amb les plantilles d'informàtica no hi ha res a fer. Mai. Paradoxalment, ens domestiquem nosaltres mateixos.

Però fa uns dies més del 70% de 7500 treballadors i treballadores de la consultora DXC van fer vaga 48 hores, amb incidències greus en serveis de grans clients i manifestacions de prop d'un miler de persones a diverses ciutats de l'estat. La setmana anterior, al grup Accenture es va viure la segona jornada de vaga del Grup amb milers de persones secundant-la. A les dues empreses es reclama recuperació del poder adquisitiu. Però no vam quedar que era impossible? No només això, a DXC els dies abans els sindicats convocants ja sabíem que funcionaria, no es van llançar els daus a l'aire a veure què sortia.

Les raons d'aquests èxits objectius són moltes i totes passen per l'esforç d'actives seccions sindicals. Ressaltaria una activitat elevada, certa estratègia de llarg termini i definició d'objectius concrets assumibles que avancin el camí general.

■ La vaga de 7 dies a DXC

Com a la resta del sector, a DXC hi ha unes condicions objectives favorables a la mobilització: els sous mínims del conveni TIC són baixíssims (propers a l'SMI) i s'ha perdut un 17,3% de poder adquisitiu des del 2020, l'equivalent a dos mesos de nòmina.

Inspirant-nos en la interessant preparació de la coneguda com a mega-vaga a Alemanya a principis de

2023, organitzada pel sindicat de serveis Ver.di, la secció sindical de la CGT va fer una enquesta a la plantilla durant el mes d'abril del 2023. I com en l'experiència alemanya, hi va haver una participació molt elevada i amb una predisposició majoritària a la vaga. L'enquesta va permetre conèixer de primera mà l'estat d'ànim de les plantilles, el sentit del que era just demanar i, fins on, com a col·lectiu, s'estava disposat a lluitar.

La CGT va convocar vaga en solitari a mitjans de juny de 2023 i va ser la de segon seguiment més gran de la història de la companyia, només superada per l'explosió d'una vaga feta deu anys abans. Altres empreses del sector on s'havia replicat el mateix mecanisme d'enquesta, com Alten i Getronics, també van fer vaga aquesta mateixa data, encara que amb seguiments no tan elevats.

Davant la dispersió del teletreball, es va activar una potent acció comunicativa (en els moments àlgids un comunicat diari) i ús d'eines telemàtiques per realitzar assemblees de treballadors/ores, combinant-les amb presencials.

La CGT va convocar vaga en solitari a mitjans de juny de 2023 i va ser la de segon seguiment més gran de la història de la companyia

ARXIU

■ Més fusta per a una vaga més gran

La secció de la CGT a DXC va valorar molt positivament la mobilització, però no n'hi havia prou. Les vagues no es guanyen movent-nos només els més conscienciats. Necessitàvem ser més.

Durant 3 mesos es van iniciar converses amb la resta de sindicats, a la totalitat d'empreses del Grup amb una única premissa: no descartar l'eina de la vaga. Dos cops per setmana intercanjàvem posicions i mica en mica es van anar fent acostaments i construint consensos. Únicament UGT en algunes empreses del Grup, i després el petit sindicat RSTIC, no van donar suport activament a aquesta vaga i van preferir jugar al conegut paper d'esperar a recollir les nous de l'arbre que altres movien.

Aquestes reunions es filtraven per certs delegats a RRHH, però lluny de ser negatiu, va tenir un cert efecte positiu en conèixer l'empresa que s'estava construint una resposta àmplia, tot i que no se n'estava fent propaganda. Fruit d'aquest context, l'empresa va acceptar “dialogar”, encara que només del que estava disposada a oferir: pur maquillatge perquè algunes seccions sindicals properes entressin en el seu joc.

Sabent que és difícil canviar de posició a una multinacional amb capital i cultura empresarial nord-americana, es va continuar amb una campanya informativa intensa, però no només això. De nou vam repetir l'enquesta sobre la situació present i opcions de mobilització, i novament la resposta va superar expectatives. Les diferents seccions sindicals vam

iniciar diversos actes de reivindicació per mostrar la unitat existent i visibilitzar el problema: pancartades, concentracions, repartiments o diferents accions disruptives en els coneguts com a “còctels de Nadal”, moment en què es reuneix bona part de la plantilla. Al febrer, noves concentracions davant del Mobile World Congress i altres ciutats de l'estat. Novament, salvàvem la distància del teletreball amb assemblees per ZOOM i ús d'altres aplicacions internes de l'empresa com TEAMS.

Resultat de tot això, i davant la negativa de l'empresa a negociar solucions davant el problema més gran de la plantilla, es van convocar 7 dies de vaga en un termini de tres mesos.

Des de la secció de la CGT a DXC es va obrir una caixa de resistència de diversos milers d'euros amb fons propis i obtinguts per vulneracions en vagues anteriors, per facilitar la participació de persones amb sous baixos.

El 21 i 22 de març en vam comprovar el resultat. Milers de treballadors i treballadores (estimem un 70% de les 7500 persones que formen el grup) vam fer vaga els dos dies. Gairebé un miler van acudir a les diferents concentracions i manifestacions programades. Coneixem queixes del Govern Canari per afectacions al servei de Salut, a més del Banc Sabadell, Zurich, Telefónica i molts altres. Departaments d'entorns crítics amb seguiment del 85%-100%. Clients que estan valorant sancionar DXC per no tenir ningú disponible. Companys i companyes que es van negar a entregar el mòbil de guàrdia per assegurar-se que estaria apagat durant la

vaga; altres que es van negar a resoldre incidències greus davant de trucades de clients. També hi ha vaguistes que han fet arribar informació de vulneracions del dret de vaga.

Les següents jornades, previstes per al 29 i 30 d'abril, no les podem valorar encara aquí. És complicat que després d'una demostració de força qualsevol empresa aixequi la bandera blanca de forma ostensible, però caldrà explorar les opcions que sens dubte s'aniran obrint per apropar l'objectiu desitjat d'incrementos salarials.

El sector informàtic és crucial en un món tecnificat i interconnectat. Ningú valora que tot estigui funcionant perquè s'assumeix que és normal: no ho és. Si hi ha centenars de milers de persones a l'estat espanyol solucionant problemes cada dia això significa que sense aquesta feina la teva comunicació amb una administració per internet pot caure, els sistemes de pagament electrònic tenen problemes, la teva assistència telemàtica per demanar una grua no ha de funcionar, el parc eòlic o hidràulic de tot l'estat pot quedar apagat si les comunicacions s'interrompen i tots els etcèteres que creiem són fermes com una roca. En absolut.

La mobilització en empreses i consultores informàtiques tindrà els seus obstacles objectius, com en altres sectors en seran altres. L'error que estem suportant com una llosa és la tradició sindical de repetir una vegada i una altra que no es pot. El temps que passi fins que altres seccions sindicals comprovin que no és cert és el que determinarà el moment que canviï el sector sencer i es posi en marxa.

Deixar de ser una illa per a ser arxipèlags

Al voltant de les VII Jornades pedagògiques celebrades a Reus el passat 12 i 13 d'abril

Jorge Fernández
CGT Ensenyament al Camp de Tarragona
Deixa de ser una illa

No se sorprendrà ningú si diem que a les nostres escoles i instituts falten espais i temps de qualitat per poder trobar-nos i reflexionar de manera col·lectiva sobre educació. Tampoc és cap novetat que les urgències del dia a dia se'ns mengen el temps per allò important. Precisament per poder combatre aquestes mancances, aquest abril s'han celebrat unes jornades pedagògiques a l'Escola Pompeu Fabra de Reus en què, durant un parell de dies, hem pogut tindre aquest espai comú. Aquest espai, però, no sorgeix del no-res.

Deia Montserrat Roig que si hi ha un acte d'amor, aquest és la memòria. I és imprescindible seguir el fil històric que ens ha portat fins on estem. Fa anys un grup de gent inquieta de les comarques de Tarragona va decidir organitzar-se amb el nom de Deixa de ser una illa - CGT. Tal com comentaven algunes companyes presents en aquells inicis, la desídia inicial de vore que sovint als centres es trobaven soles amb determinats plantejaments o inquietuds, va fer que s'ajuntaren. De la protesta, a la proposta: van comentar que calia deixar de ser illes en cada centre i començar a teixir aliances comunes per ser arxipèlags.

Va ser el 2011 quan, amb l'objectiu de col·lectivitzar els seus sabers didàctics, professionals i sindicals, van decidir organitzar les primeres jornades pedagògiques. Any rere any, gràcies a la motivació i la bona rebuda de les persones assistents, es van dur a terme fins a sis jornades pedagògiques consolidant així un espai de trobada des de baix per compartir horitzontalment neguits, experiències i reflexions. Després de diversos intents per reprendre-les, per fi hem aconseguit tornar-les a fer.

Més que distraure'ns amb el com, com si hi haguera una recepta màgica, la majoria de vegades ens caldria pensar més en per a què

Per donar inici a les jornades, les companyes de Mal d'Escola i Jordi Solé van fer la xerrada inaugural on es van posar diversos elements i visions damunt la taula. Al dia següent es van fer diferents tallers sobre memòria històrica, educació sexoafectiva, comunicació no-violenta, filosofia per a infants i tecnologia amb ulls crítics. Després, vam poder comptar amb la inspiradora xerrada de la Paula Bloom sobre llums i ombres de la pública. A continuació, gràcies a la feina de moltes companyes que no van gaudir dels espais anteriors, vam poder fer un dinar de germanor, un espai d'intercanvi imprescindible. En acabar, vam gaudir de la taula rodona al voltant de per a què eduquem amb l'Asun Pié, el Segundo Moyano i l'Àngels Martínez-Bonafé. Per finalitzar, les companyes d'assemblea ens van preparar l'espectacle *Educació i Clownbat* amb què, amb sàtira i humor, tanca- ren les jornades.

A banda de l'agraïment de les assistents per tornar a generar aquest tipus d'espais, s'ha constatat la importància que tenen els entorns segurs per a poder expressar diferents visions -sovint contraposades- sobre educació. Queda clar que no podem romandre en silenci mentre els claustres i els consells escolars es buiden de capacitat d'acció. Les treballadores de l'educació pública hem de conquerir l'espai i el temps per posar-lo al servei de la nostra classe i poder recuperar el debat i les decisions col·lectives en un moment àlgid de neoliberalisme i de dinàmiques individualistes. I és que, més que distraure'ns amb el com, com si hi haguera una recepta màgica, la majoria de vegades ens caldria pensar més en per a què.

H&M EN VAGA INDEFINIDA

Redacció

Les treballadores del centre d'Atenció al Client de la multinacional H&M a Barcelona, una plantilla de 200 persones que donen servei a 8 països diferents, van iniciar el 25 d'abril una vaga indefinida reclamant unes millores de les seves condicions laborals. Una lluita que ve de lluny.

Les reivindicacions

Les treballadores d'H&M en vaga estan demanant un augment dels salaris per compensar la pèrdua del poder adquisitiu que hi ha hagut en els darrers anys (amb inflació i salaris estancats), més contractacions per afrontar l'augment de la càrrega de treball que s'està acumulant els darrers temps, i altres millores en les condicions laborals (com ara la conciliació).

Es demana una millora d'uns salaris precaritzats des de sempre al centre de treball, i que no han vist millorar substancialment en els deu anys des que va obrir el centre de treball; les modificacions, tant en les condicions salarials com en els beneficis socials, han sigut escasses en tots aquests anys. Fins i tot s'ha hagut de recórrer a la Inspecció de Treball, que ha sancionat H&M arran de diverses denúncies interposades per la CGT -sindicat majoritari al Comitè d'Empresa-, sobretot en relació al dret a accedir a la informació.

Vaga indefinida

Fa pocs mesos, la plantilla va fer set jornades de vaga convocades en dates importants per a l'empresa, com el Black Friday i la campanya de Nadal, amb una àmplia participació, sobre el 70% de la plantilla. Malgrat tot, la companyia no va voler obrir les negociacions.

En veure aquesta immobilitat al centre de treball, la pròpia plantilla va apostar per persistir i intensificar el conflicte, per externalitzar-lo també amb manifestacions d'abast estatal, i anant a la vaga indefinida.

Per ara, la resposta d'H&M és lamentable, i no estan disposades a oferir més

que un augment salarial de l'1%, que no és altra cosa que 15 euros al mes, o dit d'altra manera: 52 cèntims al dia. Un 1% és un augment escassíssim, que no pot contrarestar la inflació acumulada els darrers anys, en la caríssima Barcelona i en una companyia que ha fet públics un augment del 144% dels beneficis, 772 milions d'euros, en l'exercici del 2023.

La vaga indefinida, doncs, es manté, amb un seguiment molt proper al 40% de mitjana.

Una vaga indefinida és un exercici de resistència, i s'està fent una tasca assembleària i vaguista de la que les treballadores estan molt contentes i orgulloses, amb forces per vèncer. Les reivindicacions són justes i H&M és una multinacional que té totes les possibilitats a la mà.

Per sostenir el pols amb H&M i fer front a la pèrdua de dies i dies de sou, les companyes compten ja amb el suport d'una caixa de resistència pròpia i la caixa de resistència confederal de la CGT de Catalunya, aquesta eina potent de la que ens

hem dotat des del Congrés de Sallent, per casos com aquest. Des d'aquí us animem a fer-los arribar la vostra solidaritat.

La profundització de la vaga

La vaga d'H&M és present a les xarxes socials i al carrer, amb piquets cada dia a la porta del centre de treball, i mobilitzacions i concentracions davant les botigues d'H&M. Així, s'erosiona la marca als ulls dels possibles clients.

Des d'H&M s'han buscat estratègies per pontejar les vaguistes, i des del nou centre de treball que dona servei a diversos mercats des de Mèxic, sumat al centre de treball d'Holanda, intenten tancar forats amb un èxit escàs. Milers de contactes no han estat atesos, i molts altres s'han perdut quan les línies han estat tancades. I al final això també són pèrdues.

La IA

Un altre repte de les treballadores d'H&M és la introducció d'algunes qüestions ja d'intel·ligència artificial a la seva tasca per reduir els llocs de treball. Les treballadores, de fet, estan en contacte amb un grup europeu que treballa la qüestió de la IA, i fins i tot es va impulsar a principis d'abril una protesta estatal de la CGT relacionada amb la digitalització del sector del comerç i el seu impacte al lloc de treball.

Una mobilització que va permetre a les treballadores estrènyer el contacte amb altres companyes i compartir la situació del dia a dia. Perquè, si aquí parlem d'H&M, també podríem estar parlant d'Inditex, Decathlon, Primark...; companyies molt grans que cada cop estan invertint més en aquesta digitalització del seu comerç per prescindir de les treballadores o passar-les a jornades parcials.

H&M té, de fet, un altre conflicte obert i és a les botigues: l'ERO i tancament de 28 botigues aquest any. Les treballadores denuncien que s'està precaritzant la política de contractació, que s'estan substituint treballadores per eines informàtiques.

Artistes sense contracte als Centres Cívics

Les empreses gestores de Centres Cívics no contracten artistes davant la passivitat de l'Ajuntament

**Centres Cívics,
precarietat i frau**

Secció Artistes, Personal Tècnic i Auxiliari (SAPTA)
SEGAP-CGT

Des del SEGAP de CGT Barcelona portem temps fent un diagnòstic de la situació laboral als Centres Cívics de Barcelona. El motiu és ben clar: són punts de trobada social i cultural (s'hi fan concerts, tallers, exposicions, obres de teatre, dansa, etc.) i alhora lloc de treball per a moltes artistes.

L'oferta cultural i artística a centres cívics és gran i de qualitat, i la ciutadania els valora amb nota alta. Malgrat això, el descontentament entre treballadores és generalitzat des de fa anys: salaris baixos i personal artístic i tècnic sense contracte laboral facturant com a falsos autònoms.

Els centres cívics funcionen, però a costa de qui?

■ **Treballadores externalitzades**

Als 52 centres cívics de la ciutat veiem 2 grans grups de treballadores:

- **Treballadores a temps complet**
 - Personal de gestió
 - Programadores, informadores, professionals de comunicació, comptabilitat, etc.)

- Personal tècnic (tècnics de so, il·luminació)
- Personal de neteja
- **Treballadores a temps parcial**
 - Personal artístic i tècnic (música, teatre, circ, dansa, etc.)
 - Talleristes

■ **Centres Cívics externalitzats**

Cal repassar alguns aspectes de la seva gestió. Els Centres Cívics de Barcelona estan tots externalitzats, i això vol dir que malgrat ser equipaments públics, la gestió la porten empreses privades o entitats. El procés és el següent: cadascun dels 10 Districtes posa a concurs públic les gestions dels seus centres cívics tot redactant els plecs de condicions. Les anomenades empreses gestores hi participen i les empreses guanyadores porten la gestió sense massa control per part del Districte pel que fa a drets laborals. Això ha derivat en una situació de precarietat generalitzada on les empreses han implantat un model de gestió mercantilista de «programar més a preus més barats». No cal dir que qui paga el preu de les retallades són les treballadores, especialment les intermitents i a temps parcial: personal artístic i talleristes.

Qui gestiona els centres cívics de Barcelona?

■ **De tot això, què hi diu l'Ajuntament?**

Fa uns anys el ple de l'Ajuntament de Barcelona va aprovar una moció que recordava l'obligació dels promotors culturals de contractar els artistes, i es va comprometre a afavorir les bones pràctiques en aquest sentit. Una mera declaració d'intencions sense cap efecte real a la pràctica. En tot cas, ens van donar la raó: un contracte per artista que puja a l'escenari.

La nostra insistència ens ha dut a reunir-nos amb responsables de l'ICUB (Institut de Cultura de Barcelona), l'organisme que centralitza les polítiques culturals de la ciutat. I també ens ha donat la raó: les treballadores culturals tenim dret a ser contractades directament i no se'ns pot exigir que facturem com autònoms.

Malgrat això, comprovem que l'ICUB no sap realment com es fan les coses als equipaments culturals. Les empreses i entitats gestores d'aquests equipaments gaudeixen de molta impunitat pel que fa a aquesta qüestió.

Actualment, l'ICUB és sabedor i responsable d'una situació que empeny artistes i tècnics a la precarietat i al frau a hisenda i a la Seguretat Social. Ens han assegurat que es posaran al dia. Tant pel que fa a tenir un diagnòstic clar de la situació com per garantir el compliment de la legislació. Seguim.

Qui gestiona els centres cívics de Barcelona?

EMPRESA	CENTRES CÍVICS
calaix Calaix de Cultura SL	13 Ateneu Fort Pienc, Casa Gal·lerichs, Urgell, Casa Elizalde, El Coll - La Bruquera, La Sedeta, Bon Pastor, El Sortidor, Elèctric, Pere Pruna, Vázquez Montalbán, Malas i Ramis, Trinitat Vella
TRANSIT Transit Projectes SL	8 Convent de Sant Agustí, Pati Llimona, Sagrada Família, Colxeres Borrell, Zona Nord, Sant Martí, Villa Urània, Sagrada Família
PROGRESS Progress SL	5 Barceloneta, Drossones, Guinardó, Tomasa Cuevas, Can Felip
ESPORT3 Club Lleuresport	6 Can Deu, Joan Oliver - Pere Quart, Josep Maria Trias i Peitx, Can Verdaguac, La Sagrera - La Barraca, Navas
QSL QSL Serveis Culturals	5 Casa Groga, El Carmel, Teixonera, Sarrià, Vil·la Florida
ESPORT3 Esport 3 Serveis Alternatius	2 Torre Llobeta, Can Castelló
TASCA Tasca	2 Besòs, Parc Sendaru
IQEMBU Iqembu	1 Sant Andreu

■ **Artistes sense contracte o falsos autònoms**

Tota treballadora cultural té dret a contracte; ho diu clarament la legislació vigent. Segons l'Estatut dels Treballadors, la relació dels artistes en espectacles públics és laboral, i un Reial Decret (RD 1435/1985, modificat pel RD llei 5/2022, de 22 de març) estableix que el promotor de l'espectacle s'ha de fer càrrec de la contractació d'artistes, tècnics i auxiliars, sota el Règim Especial d'Artistes.

Aquesta legislació és vigent des de fa més de 30 anys i no hi ha cap excusa perquè als centres cívics de Barcelona es vulneri d'una manera tan flagrant. Ens trobem amb una pràctica generalitzada i normalitzada en què les empreses que gestionen els centres cívics no fan contracte laboral, sinó que demanen factura a artistes. Això passa ja sigui per abaratir costos i estalviar-se les feines administratives com simplement per desconeixement.

Sí, als centres cívics es precaritzen a artistes amb el dilema «o factures o no hi ha bolo». Les artistes que demanen ser contractades, és a dir, que es respecti la llei, s'arrisquen a perdre feines. Si facturen de manera irregular mitjançant les anomenades cooperatives de facturació, s'exposen a inspeccions d'hisenda i a quantioses multes. I si, en canvi, cedeixen i es donen d'alta com a autònoms, s'exposen a una precarietat innecessària: ser autònom implica assumir riscos i renunciar a drets laborals. Per a la majoria d'artistes, aquesta és la manera menys favorable de treballar.

Sí, als centres cívics es fomenten els falsos autònoms.

BREU GUIA

D'AUTODEFENSA

contra les empreses contractades per controlar la baixa

Abans d'analitzar aquesta realitat, és important destacar que no s'ha de confondre les empreses que analitzarem en aquest article que estan contractades per «controlar» les situacions d'Incapacitat Temporal dels treballadors amb les Mútues Patronals, entitats col·laboradores de la Seguretat Social (Mútua Cyclops, FREMAP, Mútua Universal,...). Les Mútues patronals tenen un règim jurídic totalment diferent a les que analitzarem en aquest article i poden donar l'alta en cas de baixes professionals, i també en cas d'inassistència a citacions de baixes comunes, i poden fer proposta d'alta argumentada a l'ICAM.

Alex Tisminetzky

En els darrers mesos diverses comitès d'empresa i seccions sindicals de CGT han viscut conflictes laborals amb les empreses que ha contractat la seva empresa per «controlar» les situacions d'Incapacitat Temporal dels treballadors. El relat dels companys moltes vegades parla de visites constants (citacions cada setmana o encara més seguides) als empleats de baixa mèdica, amenaces de «donar l'alta» si no s'agafen l'alta «voluntàriament», o d'enviar-te a l'ICAM (tribunal mèdic), reclamacions dels informes mèdics personals dels treballadors de baixa, i altres pràctiques intimidatòries. L'objectiu d'aquestes pràctiques és intimidar el treballador de baixa mèdica perquè retorni al seu lloc de treball, tot i que el seu metge de la Seguretat Social entengui que ha d'estar més temps en situació d'Incapacitat Temporal. Per tant, és important destacar que la durada de la baixa mè-

dica la decideix el metge de família (o l'ICAM), però no aquestes empreses privades.

Moltes d'aquestes empreses de control de la baixa actuen al límit legal (o superant aquests límits legals amb actuacions clarament il·legals), i per això des del sindicalisme i el conjunt de treballadors és important conèixer el seu marc legal.

La normativa que regula aquesta realitat és l'article 20.4 de l'Estatut dels Treballadors, que determina un poder de «verificar» la Incapacitat Temporal per part de l'empresari (aquestes empreses de «control» de la IT actuen per «delegació» dels drets de control de l'empresa principal). Concretament, la norma determina:

«4. L'empresari pot verificar l'estat de salut del treballador que l'al·legui per justificar les faltes d'assistència al treball, mitjançant un reconeixement a càrrec de personal mèdic. La negativa del treballador a aquests reconeixements pot determinar la suspensió dels drets econòmics que hi pugui haver a càrrec de l'empresari per aquestes situacions.»

Per tant, en base a aquesta breu normativa i a la jurisprudència que l'ha desenvolupat, el marc en què poden actuar aquestes empreses són que el control de la Incapacitat Temporal per part de l'empresari realment existeix (amb possibilitats de repercussions al treballador) quan hi ha complement econòmic pagat per l'empresa, encara que s'admet fins i tot sense cap aportació de l'empresa, pel «perjudici» de la falta a la feina. Per tant, l'empresari té un teòric dret a «controlar» les baixes dels seus treballadors, però l'important és determinar en què consisteix aquest «control» i quins efectes pot tenir en el treballador negar-s'hi:

- Primerament, hem de destacar que les despeses del metge i de desplaçament del treballador al lloc on es porti a terme la revisió mèdica van a càrrec

de l'empresa. Per tant, s'ha de sol·licitar a l'empresari que aboni les despeses de desplaçament (o altres) a totes les citacions mèdiques de control.

- Si el treballador es nega a aquest control per part de l'empresari (o de l'empresa que contracti l'empresa per aquesta tasca) només podria causar-li la "suspensió" del complement econòmic abonat per l'empresari, si existeix el complement de la Incapacitat Temporal a càrrec de l'empresa. Per tant, i això és molt important, si no es determina per Conveni cap millora voluntària a càrrec de l'empresa no hi ha cap efecte pel treballador de negar-se al control; i si hi ha complement, l'únic efecte pot ser suspendre aquest complement (normalment del 25% de la baixa, fins complementar el 100% del salari). La baixa per Incapacitat Temporal del 75% del salari es continua cobrant igual, sense cap canvi.
- La negativa del treballador a aquest control empresarial mai pot ser causa d'acomiadament disciplinari, ni de cap altra represàlia o actuació negativa empresarial.
- A més a més, s'ha de tenir en compte que la negativa al reconeixement mèdic de l'empresa ha de ser clara i manifesta, i ha de quedar demostrat que tot i que s'ha citat al treballador de forma expressa i coneguda per ell, no s'ha presentat a la citació, prova que hauria de ser aportada per l'empresari.
- La suspensió de l'abonament del complement és dona únicament a causa de la inassistència del treballador de baixa a la citació de l'empresa; mai es pot donar perquè l'empresa consideri que el treballador de baixa no hauria d'estar d'Incapacitat Temporal (per considerar que les lesions no son incapacitants de forma temporal, o que ja està curat) o perquè no ha aportat la documentació mèdica o similars.
- Moltes empreses d'aquest àmbit reclamen que se'ls faci entrega de tota la documentació mèdica del treballador, amb dades evidentment íntimes (patologies, dades personals,...). No entregar aquesta documentació mèdica o fer una entrega parcial de certs documents mèdics (i d'altres no) no dona dret a l'empresa a cap represàlia contra el treballador. Per tant, teòricament el treballador ha d'aportar la documentació mèdica a aquestes empreses, però en realitat a la pràctica

MOLTES D'AQUESTES EMPRESES DE CONTROL DE LA BAIXA ACTUEN AL LÍMIT LEGAL (O SUPERANT AQUESTS LÍMITS AMB ACTUACIONS IL·LEGALS), I PER AIXÒ DES DEL SINDICALISME I EL CONJUNT DE TREBALLADORS ÉS IMPORTANT CONÈIXER EL SEU MARC LEGAL

fer entrega o no a aquestes empreses de la documentació mèdica del treballador de baixa és voluntari, atenent a que no tenen cap actuació legal en cas de no fer-ho. Per tant, davant aquesta situació es pot dir simplement que no es tenen els informes mèdics, i aquestes empreses tampoc tenen cap forma legal de saber si existeixen o no aquests documents mèdics, ni si se'ls han aportat tots.

- En realitat, el reconeixement mèdic no està regulat al citat article 20.4 de l'Estatut dels Treballadors, sinó a l'article 22 LPRL (Llei de prevenció de riscos laborals), que determina que no és obligatori pel treballador (només en casos molt concrets en què es pugui posar en perill al treballador o a tercers). Per tant, el reconeixement mèdic no és obligatori pel treballador i,

com dèiem, en cas d'inassistència no més pot comportar la pèrdua del complement de la IT (segons l'article 20.4 de l'ET).

- L'anàlisi mèdic no pot atemptar contra la intimitat del treballador, ha de tenir la finalitat exclusiva de «verificar» la situació d'Incapacitat Temporal (mai pot tenir una finalitat sancionadora o coercitiva), i no poden ser donats els resultats a l'empresari, que només pot saber si està verificat o no. És molt important destacar que l'empresari mai pot tenir accés directe a aquests informes mèdics, i només pot rebre resums de la situació de baixa del treballador, sense poder conèixer el diagnòstic o diagnòstics concrets del treballador.
- L'informe mèdic de l'empresa mai pot donar l'alta; si l'empresa de control de la baixa contractada per l'empresa entén que no hi ha causa mèdica de la situació de baixa mèdica la llei no determina cap possibilitat d'actuació per donar alta o proposta d'alta. Si fes una proposta d'alta al metge de família o a l'ICAM, no està gens clar ni el mecanisme per fer-ho, ni aquests estan obligats a atendre aquesta «opinió» de l'empresa.
- La jurisprudència ha acceptat que l'empresa externalitzi aquesta activitat de control en altres empreses o en els seus Serveis de Prevenció, i per tant que contracti una empresa que controli i verifiqui l'estat de salut dels treballadors de baixa de l'empresa principal, amb els mateixos límits que l'empresa principal.
- Les dades mèdiques exclusivament poden ser tractades per personal mèdic, mai per personal no mèdic, i encara menys pels encarregats, recursos humans o caps de l'empresa.

Per tant, les empreses poden controlar la baixa dels seus treballadors de baixa mèdica (o subcontractar empreses que ho facin) citant-los a reconeixements mèdics, però hem de tenir molt clar que **no poden donar l'alta mèdica i en cas d'inassistència al reconeixement mèdic únicament poden suspendre el pagament del complement de la baixa establert per Conveni Col·lectiu, si aquest existeix. Si no existeix cap complement de la baixa abonat per l'empresa (el típic és l'augment del 75% al 100% de la baixa a càrrec de l'empresari) no poden fer cap actuació legal.**

CRIS EALHAM

La mirada britànica a l'anarco-sindicalisme ibèric

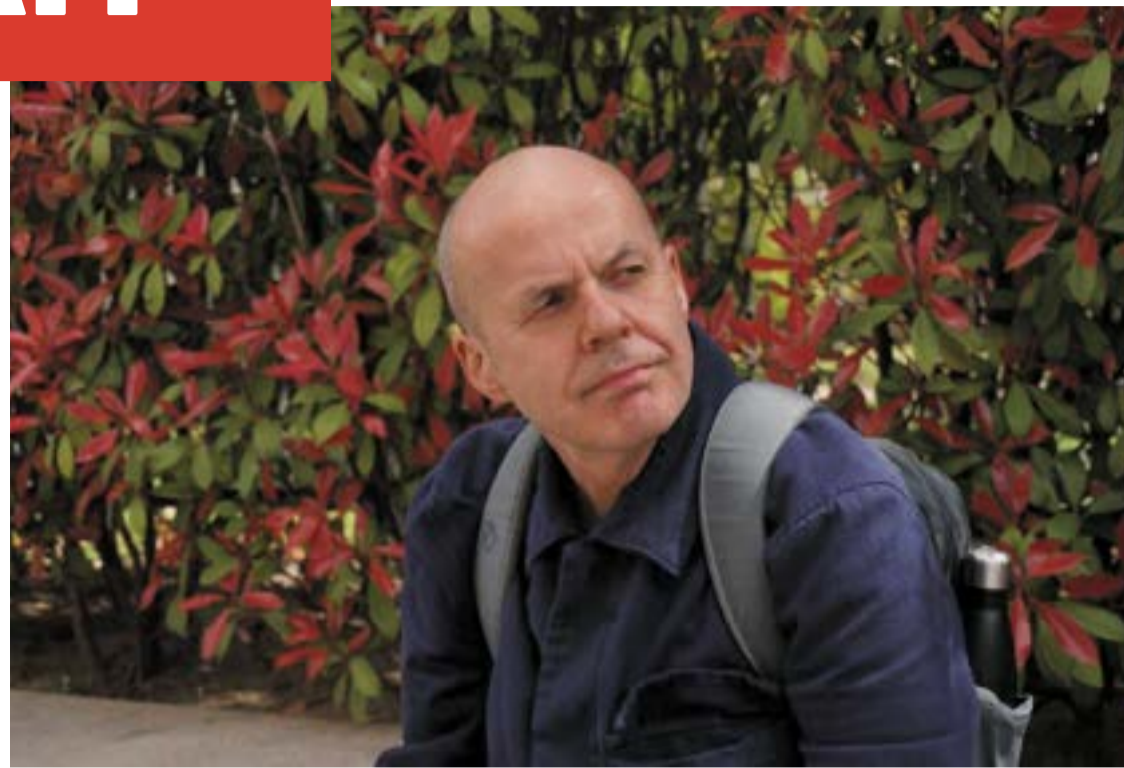
Chris Ealham va ser el primer de la seva família a anar a la universitat, on es va quedar per doctorar-se i, més tard, treballar. La seva especialitat és la història de l'anarcosindicalisme. És autor de *La lluita per Barcelona. Classe, cultura i conflicte, 1898-1937* (Barcelona, 2022) i *Vivir la anarquía, vivir la utopía: José Peirats y la historia del anarcosindicalismo español* (Madrid, 2016).

TEXT

Roger Gras

Vas prologar la reedició de l'editorial Virus de l'autobiografia d'en Joan Garcia Oliver "El Eco de los pasos". La seva vida i trajectòria militant, de cambrer a ministre de Justícia de la II República Espanyola, exemplifica el que significà l'anarcosindicalisme ibèric en la presa de consciència, individual i col·lectiva, autodidactisme, consciència de classe i, quan va ser "necessari", tactivisme i aliança política?

Per aclarir i ser just amb el treball de Virus, és una versió corregida del llibre. Estic d'acord que Joanet era un gran exemple d'aquells "obers il·lustrats" que abundaven en el cenetisme; nens que es van convertir en obrers molt joves però que aconseguiren un nivell cultural important. Per mi, ell era sobretot un lluitador anarcosindicalista, un lluitador de "carrer", però molt típic de la CNT: arribà a ser un "líder", un gran orador, i sempre un proletari orgullós de ser-ho, i des d'aquí sorgiren les tensions amb els anarquistes de classe mitjana com Montseny o Toryho; gent que denigra a "El Eco" com a liberals radicals-icnolastes. Les aliances que acceptà més tard eren les del seu moviment —crec que sempre defensava la CNT, o amb la pistola a la mà o al ministeri—. Lògicament molts entenien la seva entrada al govern com una "traïció" —no el jutjaré, prefereixo entendre. Em sembla absurd suggerir que era un revolucionari un dia i refor-

✳ ARXIU

mista el següent, si bé crec que deixà d'actuar de manera revolucionària l'hivern del 35 o primavera del 36, quan acceptà la política frontpopulista, com gran part de la CNT.

Recordo que farà uns vint anys que uns amics punks d'una casa okupa àcrata del barri de Gràcia de Barcelona van editar un cartell amb la frase «Todos los gobernantes son unos asesinos» amb una A encerclada. Crec recordar que apareixien els rostres de Franco i no puc assegurar si Lenin o Stalin, i Lluís Companys. A mi, que hi aparegués Companys em va grinyolar. Per la seva trajectòria d'advocat de cenetistes a la seva joventut i en part per trobar-se corprès, el 1936, davant d'una CNT que controlava el carrer i pretenia les institucions. Exercí Lluís Companys la "repressió republicana" contra la CNT i les revolucionàries?

Crec que aquell cartell tenia més a veure amb les lluites d'aquell moment; o sigui, formava part d'una crítica dirigida als deixebles o als hereus de Companys de l'època —no hi ha indicis que Companys tingués gulags com Stalin o camps d'extermini com Hitler o les cunetes de Franco.

És clar, durant la República —sobretot el 1934, quan la Generalitat assumí el control de l'ordre públic— hi ha una repressió autonomista forta contra la CNT, però Martínez Anido als anys '20 fou molt més repressiu. I sabem que quan Companys estava empresonat al castell de Maó menorquí amb Seguí i dotzenes de cenetistes destacats, Lenin i els bolxevics ja havien creat la Cheka, coses que no hi caben en un cartell.

Es van recuperant noms força desconeguts de la historiografia llibertària. Felipe Sandoval a Madrid arran del documental "El honor de las injurias" o Manuel Escorza del Val a Barcelona amb el llibre "El eco de las muletas" de Daniel Capmany, per posar dos exemples. Resten encara moltes investigacions per realitzar i arxius per consultar de la nostra historiografia?

Depèn del que entenem per historiografia. Avui es publica molt i entre la meua feina i la investigació no tinc temps per llegir tot el que m'agradaria. De totes

“Garcia Oliver està molt mal entès: o és "deificat" o "denigrat"”

maneres, crec que encara hi ha molt per escriure respecte el passat. És important distingir entre les cròniques o narracions històriques que recopilen dades respecte el passat i la historiografia, que és analítica, crítica i basada en una metodologia rigorosa respecte l'ús de les fonts històriques. No és una qüestió d'esnobisme, ni es tracta de crear una frontera entre historiadors professionals i no professionals —és clar que és possible fer historiografia fora de la universitat i l'Acadèmia, n'hi ha molts exemples: Ronald Fraser i la seva obra monumental Recorda-ho tu i recorda-ho als altres o Dolors Marín, antropòloga de formació. Després hi ha historiadors "professionals" entre cometes, que escriuen i investiguen vers l'anarcosindicalisme i, en comptes d'avançar en l'anàlisi historiogràfic, repeteixen estereotips i clixés. En fi: és qüestió de fer un treball rigorós i analític, amb un esperit crític, en comptes de narrar els fets. Escriure respecte el passat no és necessàriament historiografia. Vaig a un restaurant i comento el que m'agrada, però ni jo ni ningú em considera un crític gastronòmic.

L'organització Mujeres Libres, amb la seva proposta anarcofeminista, va néixer als primers anys 30 del segle XX en contraposició a l'home militant de la CNT que sentia que ell "manava" al sindicat i la seva companya a la llar. Seguim igual? Com podem els homes àcrates responsabilitzar-nos del nostre masclisme?

Jo crec que s'ha superat allò de la companya a casa però queda molt camí per recórrer encara. El 15-M va aparèixer una pancarta d'alerta pels homes reunits a Sol de Madrid on s'hi llegia: «la revolució serà feminista o no serà».

La II República suposà una major repressió per les classes més proletaritzades? Per què es segueix "confiant" en el camí parlamentari i el seu joc domesticador? Creus que històricament l'anarquisme ha "pecat" de "mansoi"?

Amb la República, fins el cop del 36, crec que la repressió republicana era clarament diferent a la que existia amb la Monarquia. Per dir que era major seria necessari calcular les víctimes de la repressió estatal, cosa que no he fet. Sabem de Casas Viejas i diversos incidents de força mortal de la nova policia republicana, la guàrdia d'assalt, fets que exploro en el meu llibre respecte Barcelona. Allà també hi analitzo com l'estructura econòmica no va canviar significativament amb la Monarquia. Dit això, crec que seria absurd dir que la República era pitjor que la Monarquia. Però no era un paradís per als obrers, com alguns ens han proposat. I, és clar, si mirem els règims que van precedir i van seguir a la República, és bastant fàcil veure per què aquest sistema ha estat mitificat com

l'edat d'or del liberalisme espanyol, quan aprovaren una llei de "vagos y maleantes" per empresonar els obrers més empobrits en temps de crisi econòmica! Jo em vaig formar culturalment en el punk britànic i recordo bé un eslògan d'aquella època: "Follow no one. Lead yourself" ("No segueixis ningú. Guia't tu mateix"). No em considero qualificat per parlar dels que confien en el camí parlamentari —els hauríem de preguntar a ells i a elles—.

A Catalunya, el "magma llibertari" ha influït en maneres organitzatives dels primers moments de Podemos, fins a certs sectors de la CUP. Sents que existeix un moviment anarcosindicalista fort, aglutinador i eficaç per a les classes populars? Acabà tot amb Martín Villa i l'atemptat amb infiltració policial del cas Scala de 1978?

Crec que encertà Tomàs Ibáñez quan parlà d'un "anarquisme extramur" a l'estat espanyol; quelcom que veiem aquí i en l'àmbit internacional amb algunes de les lluites contra la globalització. Clarament Martín Villa no va acabar amb això.

Has traduït a l'anglès la monumental obra de Josep Peirats La CNT en la Revolución Española. Com s'ha rebut aquesta obra entre el públic anglosaxó? És més senzill explicar l'anarquisme ibèric a les universitats anglosaxones que a Espanya? Per què?

No el vaig traduir. No sóc traductor, però hi vaig intervenir a nivell tècnic amb la traducció del primer volum. Fou un projecte d'Stuart Christie i Federico Arcos que em van demanar que edités els tres volums escrivint introduccions per cada un d'ells. És un exemple del gran interès per Espanya en el món anglosaxó, però no crec que hi hagi avantatges a les universitats d'allà. Crec que a Espanya es comprèn molt millor el context històric i polític en el que el moviment llibertari existia. Si bé el frontpopulisme ha estat hegemònic a la universitat espanyola des del franquisme —i això ha limitat l'anàlisi universitari del moviment anarcosindicalista—, hi ha molt bons historiadors espanyols. Ja no estem al franquisme, quan els hispanistes tenien més llibertat per analitzar temes espanyols.

Quins projectes tens ara mateix?

Estic preparant una biografia completa i crítica de Garcia Oliver. És un projecte que sorgí del pròleg de "El Eco de los pasos". Tot i la seva importància per l'anarcosindicalisme i la història del segle XX, Garcia Oliver no té una biografia seriosa; tan sols hi ha un parell d'hagiografies que no aporten molt perquè no van més enllà de les seves memòries. A més a més el meu biografiat està molt mal entès: o és "deificat" o "denigrat". Tinc les meves crítiques, és clar, però curiosament han canviat amb els anys. I amb aquest projecte, vaig modificant i reavaluant el meu bagatge. Serà un llibre llarg, segurament el més llarg que he escrit. Porto força temps amb les fonts primàries i he preparat un text llarg respecte la política armada de Garcia Oliver des del pistolisme fins al 36, que és una reavaluació important de les seves influències. La pena és que el treball m'impedeix córrer, però al mateix temps alguna cosa em fa pensar que els llibres preparats amb cura i lentitud tenen un recorregut més llarg.

Està tot fatal

Iru Moner

Lampista i Secretari d'Acció Social de la CGT Catalunya

«Vivim en el capitalisme. El seu poder sembla indefugible. També ho semblava el dret diví dels reis.»

Ursula K. Le Guin

Està tot fatal, sí. No podem negar-ho. Només fa falta mirar una mica les notícies o inclús llegir la majoria dels nostres articles. No fa falta ser gaire bon observador per veure-ho. Concentració de la riquesa en poques mans, com mai en la història, mentre la generalització de la pobresa és major cada dia que passa. El sistema-món s'esgota, tant els seus recursos com els seus ecosistemes, i el capitalisme empeny endavant amb noves màscares com el capitalisme verd o el *green new deal*.

A nivell cultural continuem perdent terreny: només un 11% de la població de l'estat espanyol s'identifica com a classe treballadora contra un 55% que es considera «classe mitja-mitja»; els sindicats (potser el nostre en concret no) acumulen la mateixa simpatia que els partits polítics, un 3,8 sobre 10; i la majoria dels mitjans segueixen influïnt-nos dia rere dia amb els mateixos missatges d'individualisme i *no future*.

En aquest context és difícil no rendir-se als encants de la comoditat del nord global, és difícil no retirar-se a casa a contemplar la fi dels temps. Però potser oblidem que quan l'imperi romà s'esfondrà tothom creia que el poder del Cèsar era infinit. Potser oblidem que el dret diví dels reis a dominar les vides del poble semblava indefugible, i van caure. Potser la cort reial francesa, segura de si mateixa i del seu poder, va gaudir dels excessos i els luxes sense esperar en cap moment que el poble estava a les portes de Versalles esmolant les armes de la venjança. I per això, i gràcies a la seva arrogància, no van fugir i van acabar tots guillotinat.

La cultura dominant ens vol fer creure que el capitalisme és indestructible i que la democràcia sota el capitalisme global és el millor dels sistemes possibles, mentre en realitat tot s'esfondra.

Ens neguem a militar per simple dignitat o obligació moral. Fem-ho per millorar les nostres vides avui i per enderrocar la injustícia de la dictadura dels mercats demà

Però veient que un vaixell encallat al canal de Panamà pot trencar les cadenes de distribució del 40% de les empreses del món, el missatge que ens arriba és un altre molt diferent. La complexitat del sistema és a la vegada la seva debilitat.

Per això, ens neguem a rendir-nos, ens neguem a perdre l'esperança. Per això ens neguem a militar per simple dignitat o obligació moral. Fem-ho per millorar les nostres vides avui i per enderrocar la injustícia de la dictadura dels mercats demà. I la millor manera en què sabem fer-ho és a través del conflicte, com a mesura de pressió per avançar i per aprendre. El conflicte per evidenciar una resistència al seu món. El conflicte com a forma de millorar a través de l'assaig-error, el conflicte com a gimnàstica revolucionària, el conflicte com a màxima expressió de la contradicció capital-treball o, més ben dit, capital-vida.

Quan la resistència vol avançar ha de fer-se projecte. Un projecte en positiu, un projecte propositiu. Que no avançarà per casualitats de la vida o a causa de factors externs, sinó pel planejament i organització pròpies del projecte i la voluntat de les persones que hi participen. I el nostre projecte, el de l'anarcosindicalisme, és el d'una societat organitzada de forma realment democràtica, una societat auto-governada des de, per i sota el control de la classe treballadora. Sense líders supremes ni gurus, sense CEOs ni politburós. Un projecte per al sosteniment de la vida. Un projecte per a la societat del futur.

Potser ara tot sembla que segueix «atado y bien atado» però la fi de les energies fòssils de baix cost i tot el que això comporta, els canvis d'escenari en la geopolítica mundial o les transformacions que el canvi climàtic pot portar, poden generar nous escenaris amb buits de poder o oportunitats que no podem deixar escapar.

Igual que l'1 de gener de 1994 els indígenes i camperols zapatistes van prendre el control a les comunitats de Chiapas, igual que les milícies kurdes van aprofitar el buit de poder que va deixar l'estat sirí per implementar el confederalisme democràtic, potser demà pot ser el nostre dia.

Preparem-nos!

Sobre les vagues polítiques

Pep Cara

CGT Berguedà

Entenem per «vaga política» aquella que no respon a unes reivindicacions que afectin directament a la realitat material dels treballadors o que és motivada per interessos externs a la pròpia organització. No crec, però, que puguem posar al mateix sac totes aquestes vagues; o, en tot cas, crec que hi ha vagues polítiques que està més que justificat que el sindicat convoqui: les que la societat demana de manera imperiosament majoritària, que són un clamor, que poden propiciar un canvi social real, significatiu.

Posem per exemple la vaga general del 3 d'octubre de 2017 causada pels greus abusos policials, que és, al meu entendre —contra el que jo pensava en aquell moment i el que sí que pensava el conjunt de l'assemblea del meu sindicat— una vaga encertadament convocada. També ho serien les vagues que són proposades des de les assemblees de les seccions sindicals i els sindicats —de veritat— i que són aprovades pel comitè confederal.

Tanmateix crec que hauríem de reflexionar seriosament sobre les vagues convocades per donar cobertura a fi i efecte que «qui en vulgui fer» en pugui fer o que responen a interessos externs a l'organització sense ser un clam real de la societat sinó d'algun moviment social i/o gueto concret. Aquestes vagues crec que tenen contraindicacions que cal tenir presents. Si bé poden servir per visibilitzar un malestar o una protesta, també serveixen per fer demostracions de debilitat i allunyen, encara més, la idea de vaga de la idea de victòria. Desvinculen la vaga de la seva utilitat com a eina principal dels treballadors per aconseguir els seus objectius, i en certa manera poden banalitzar-la. Una vaga, si només serveix per donar cobertura legal als militants —de l'organització o no— que volen fer-ne, no ens és útil. Som un sindicat amb pràctiques anarcosindicalistes amb voluntat de ser de masses: no som ni un sindicat d'anarquistes, ni un sindicat d'activistes, ni un sindicat de revolucionaris; som un sindicat revolucionari o un anarcosindicat, cosa que és ben diferent.

■ L'atzucac d'aquestes vagues

Qui no està d'acord que s'aturin les matances a Palestina? Tothom amb un mínim d'humanitat hi està a favor. I per això ens costa dir que no a una vaga que vol una cosa tant digne i impor-

tant. Tanmateix, és bona idea fer una vaga que no surt majoritàriament de l'afiliació? Que l'organització no farà seva, ni secundarà de manera majoritària? Que no compta amb el compromís real del conjunt del sindicat?

■ Sobre el 8 M

Qui no està a favor de la lluita feminista? Qualsevol afiliat a la CGT ho ha d'estar necessàriament. Som un sindicat feminista. Tanmateix tinc seriosos dubtes que sigui bona idea que la CGT de manera automàtica convoqui vaga el 8M cada any, tal i com va ser aprovat al Congrés de Sallent. Parlo d'això després d'anys d'esmerçar esforços reals i intensos a que aquesta vaga sigui un èxit: parlar amb totes les seccions sindicals personalment, fer propaganda entre afiliats, dur la informació als centres de treball, organitzar marxades i concentracions davant dels centres de treball més feminitzats (residències, etc.). El resultat és que aquesta vaga no es fa. Ni homes ni dones. Només la fan alguns militants (homes i dones).

Les dones i els homes del sindicat, doncs, de manera molt majoritària no fan la vaga. De fet, qui menys la fa són les dones més precàries (malgrat explicar-los-hi els motius i la necessitat de fer-la); sobretot les dones racialitzades i més precàries (sovint sense papers) del sindicat. I això em planteja alguns dubtes: fem vagues només per homes i dones blanques i amb feina segura (que no tenen perquè ser de la CGT), amb un sou acceptable i que no pateixen per la feina? Fem vagues només per fer-nos «propaganda»?

■ I doncs, no fem res?

Davant la injustícia no podem romandre inactius com a organització anarcosindicalista que som. Per tant, aquesta crítica i qüestionament no vol convidar de cap manera a la inacció. Cal actuar sempre. Tanmateix, la vaga no pot ser una eina inútil, ja que acaba sent contraproductiu. Poden fer-se jornades de lluita, sabotatges, manifestacions, campanyes, concentracions, etc. De fet, el que es fa pel 8 M o el que va fer-se el passat dia 7 de febrer per Palestina, dista tant d'una jornada de lluita? Sense vaga les accions haguessin estat diferents? O no s'haguessin pogut fer? Sospito que, en gran mesura, no hagués canviat gaire res.

És bona idea fer una vaga que l'organització no farà seva, ni secundarà de manera majoritària?

L'atac reaccionari dels funcionaris de presons

Heura Negra
Assemblea Llibertària de Vallcarca

■ Per què ha augmentat la conflictivitat a les presons?

L'assassinat de la Núria, treballadora de cuina de la presó Mas d'Enric (Tarragona), el passat 13 de març, va fer esclatar una vaga de funcionaris de presons a Catalunya. Les carcelleres van manifestar que el motiu de la vaga era la insostenibilitat d'una situació laboral d'inseguretat que les exposava cada vegada a més violència. Les principals demandes eren: més seguretat, més personal i més recursos. Encara que la mort de la treballadora a mans d'un pres va precipitar les protestes, les demandes vénen de lluny.

S'ha vist per xarxes socials i mitjans de comunicació com les carcelleres en vaga han tallant els accessos, han intentat ocupar el departament de Justícia i han impedit les entrades i sortides a moltes presons catalanes. El que no s'ha exposat als mitjans és com algunes d'aquestes accions de protesta han tingut conseqüències directes en la vida i els drets de les persones preses: se'ls ha impedit la sortida de les cel·les durant dies, així com les visites de familiars i advocats, s'ha retardat les sortides i entrades de presó a les mateixes presons, se'ls ha impedit la compareixença a judici, etc.

■ Tota protesta és legítima?

En primera instància, les funcionàries de presons demanen ser considerades agents de l'autoritat, amb les dotacions legals i armamentístiques que aquest fet suposa. Que en un futur aquests espais puguin estar controlats per agents de l'autoritat (la paraula dels quals seria legalment més vàlida que la de la resta) accentuaria encara més l'opacitat a les presons. És a dir, l'existent situació d'abús, discrecionalitat i violència a les presons seria encara més exacerbada, motivant la idea d'un espai de no-dret habitat per no-persones.

Una altra de les demandes de les carcelleres és que les preses més conflictives o que hagin ingressat a presó per delictes de sang no puguin treballar, ja que pregonen que és durant el desenvolupament del seu exercici laboral quan es produeixen més incidents. Aquesta demanda xoca frontalment amb dues realitats: 1) que la majoria de les persones preses volen treballar, ja que és una de les poques activitats a realitzar dins la presó, i 2) que treballar és la manera d'obtenir uns certs ingressos (força irrisoris) i poder tenir perspectives de futur en sortir.

Existeix tal deshumanització de les persones preses que sovint fa no indignar-nos al veure vulnerats els seus drets. Però quins són els motius majoritaris pels quals la gent és detinguda i entra a presó? Segons dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya (IDESCAT), el 2022 hi havia 7.713 persones preses a Catalunya: 3.219 per cometre delictes contra el patrimoni i l'ordre socioeconòmic i 1.519 per delictes contra l'ordre i la salut públics. Per tant, veiem que els dos delictes majoritaris responen a qüestions socioeconòmiques; així, ens preguntem: per què quan parlem de persones preses no ens preocupa que se les utilitzi com a moneda de canvi per exigir mesures o "millores" laborals?

Permetríem que altres funcionàries del sector social tinguessin pràctiques reivindicatives similars a les carcelleres per tal de defensar el seu lloc de treball? Imaginem que les treballadores de residències d'ancians protestessin tancant a les persones a les habitacions, prohibint-los dels espais d'oci i socialització? O els tallessin les comunicacions amb l'exterior i no els permetessin les visites? Ens semblaria legítim que castiguessin a les persones beneficiàries del servei, vulnerant els seus drets?

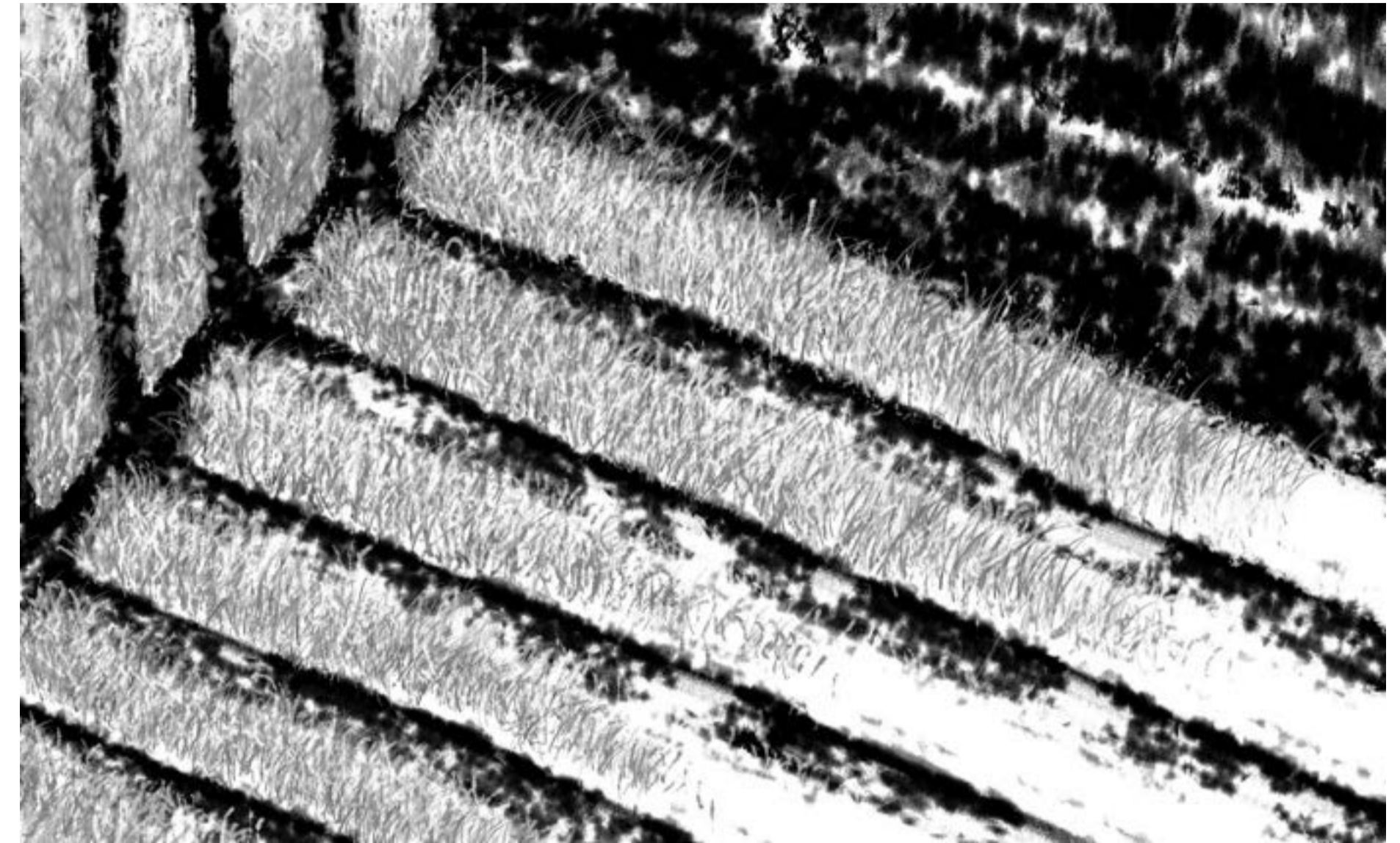
■ Però ben bé, què s'amaga darrere d'aquestes demandes?

Les demandes de les funcionàries van en la línia d'augmentar les eines repressives disponibles per poder aplicar més mà dura als presos i, així asseguruen, sentir-se "més segurs". Però, què ens diu l'evidència sobre la conflictivitat a les presons?

Creiem que quan es relaciona l'augment de la seguretat en l'entorn laboral amb l'augment del nombre i l'ús d'armes hi ha alguna cosa que grinyola. Seguretat no són armes: seguretat són polítiques i mesures que no amplifiquin i tansin els problemes ja existents (com s'observa, per exemple, als EEUU, on la presó és altament punitiva, s'utilitza un gran nombre d'armes i el nombre de morts és més elevat).

Observem que les demandes dels carcellers només van en un sentit: en l'augment de la repressió i violència cap a les preses, i en l'ampliació de recursos que incrementen els potencials perills a la presó. Alhora, també critiquen les polítiques públiques vinculades amb la millora de les presons i fer-les més "amables" (concepte altament criticable des de l'antipunitivisme i el moviment anticarcerari, però necessitariem un article sencer per parlar-ne), que busquen millorar les condicions de les persones preses i reduir-ne la repressió. En diuen propostes "bonistes".

De fet, l'evidència mostra que la reducció de la repressió i de les armes a la presó, i l'increment d'altres serveis (socials, laborals, d'oci, etc.) millora l'estat de les persones en privació de llibertat i, per tant, millora la seguretat de les funcionàries; no cal mà dura, cal que les condicions de les persones preses millori. Un bon exemple és la necessitat de millora en l'atenció sanitària, concretament en l'atenció a la salut mental; sabem que cal ampliar el nombre de professionals especialistes tant en salut mental com en addi-

DAVID BENET

cions, que puguin atendre amb diligència i garantir la vida, les necessitats i la seguretat de totes.

A més és important destacar que els carcellers és el col·lectiu de treballadors més ben organitzat i sindicalitzat de la presó (per la simple raó de ser personal funcionari). Sovint, la resta de treballadores queden invisibilitzades, ja que hi treballen a través de subcontractacions, augmentant-ne la rotació laboral, dificultant la garantia dels seus drets laborals i l'auto-organització. És per això que sovint només sentim les demandes d'un tipus de treballador de presons, amb una conegudíssima mirada punitiva, en detriment de parar atenció i escoltar altres professionals, com ara treballadores socials, terapeutes, cuineres, talleristes... que, possiblement, tenen una mirada, una aproximació i un enfocament radicalment diferent, i que la seva mera existència i pràctica professional és molt més útil a l'hora de resoldre situacions d'inseguretat o conflicte.

■ Per què ha augmentat la inseguretat a les presons?

Entreveiem que el possible augment de les situacions crítiques a les presons es deu a

la manca de recursos destinats a vetllar pel benestar dels presos i a abordar situacions personals i col·lectives complicades. Una pèssima aproximació a la salut mental, a la necessitat d'espais d'oci i laborals, i una desconsideració general a les necessitats i demandes de les preses per part de funcionaris i institució fa que la situació i la vida de les preses corri greus riscos.

Concretament, en el cas de la mort de la treballadora de Mas Enric, es van ignorar deliberadament les demandes de la cuinera, quan va comunicar reiterades vegades que no volia compartir l'espai de la cuina amb el pres que la va assassinar. Per tant, veiem que la responsabilitat de la no garantia de la seguretat de la treballadora va ser de l'empresa contractant, quan eludia les seves demandes. Amb això no volem treure responsabilitat al pres i a la magnitud dels seus actes; però no podem oblidar i, de fet, hem de recordar constantment, que l'última responsable de vetllar per la seguretat i les necessitats de les treballadores és l'empresa contractant i la institució penitenciària. És per això que no té cap sentit castigar al total de presos i preses de Catalunya per una acció individual, en un espai laboral on la responsabilitat era de l'empresa i institu-

cional i, per últim, on es coneixia de bona mà les demandes de la cuinera, manifestades reiteradament.

Hem analitzat tot el fil dels fets i el per què hem arribat fins aquí, però també creiem que és important posar sobre la taula que, a llarg termini, creiem en l'abolició de les presons i els aparells repressius i punitius de l'Estat. Ara bé, sabem que no ho aconseguirem d'un dia per l'altre, que socialment necessitem estar molt més ben preparades i que, ara per ara, cal garantir el major benestar possible per totes les persones que viuen privades de llibertat i això va en direcció contrària a les demandes de les funcionàries.

Abans de la publicació d'aquest article s'ha anunciat, amb data de 26 d'abril, el 1r conveni laboral del personal penitenciari, signat minuts abans d'iniciar-se una altra jornada de vaga convocada pels principals sindicats d'aquest sector. Llegim com algunes de les demandes requerides per les carcelleres han estat aprovades. Tot i això, les funcionàries convoquen noves mobilitzacions perquè consideren que no són suficients, ja que mesures com ser considerades agents de l'autoritat o introduir noves armes de repressió a les preses no han sigut acceptades.

Justícia dels poderosos

Dani Alves no surt de la presó, el treuen

Rosalía Molina
Dones llibertàries de CGT

Volem parlar de la indignació que ens ha provocat la sentència dictada contra Dani Alves després d'haver considerat els fets d'agressions sexuals denunciats com a provats.

Encara a Espanya, com a la resta del món, sobrevolen unes certes idees i estereotips al voltant del sexe que en realitat no hi tenen a veure, sinó amb el poder i amb la concepció que les dones són propietat de l'home. És la cultura de la violació: les creences o conductes que sustenten la idea que el sexe és un dret per als homes que les dones han de consentir.

La sentència de l'Audiència de Barcelona que condemna Alves per violació considera provats els següents fets: «Finalment, el processament utilitzant la seva força física, venent amb això l'oposició de la Sra. xxxxx, la va col·locar inclinada sobre l'excusat, on la va penetrar vaginalment amb el seu penis fins a ejacular dins d'ella, sense usar preservatiu i sense el seu consentiment.» L'agressió sexual a la jove de 23 anys va tenir lloc als lavabos d'un reservat de la discoteca Sutton de Barcelona.

Malgrat aquests fets provats, però, ens ha provocat indignació la sentència condemnatòria contra Dani Alves quan s'ha publicat. A la resolució, que considera provat que Alves va penetrar la noia sense el seu consentiment i amb violència, els magistrats li van imposar una pena de quatre anys i mig de presó. La pena que finalment se li va imposar va ser, doncs, molt més baixa de la que sol·licitaven les acusacions (9 anys la Fiscalia, 12 la víctima), en aplicar-li l'atenuant de reparació del mal.

Tant la víctima com la seva advocada, Ester García, van reflectir la seva satisfacció davant la credibilitat que es dona a l'agredida en tota la sentència. Una credibilitat que aferma encara més la doctrina del consentiment, tal com van apuntar en molts moments. No obstant això, García va considerar que la pena imposada és baixa: «La pena no té res a veure amb la reforma legal», afirmava en referència a la modificació de la Llei del *Nomás sí és sí* que estableix la forquilla de 6 a 12 anys. Per això, va anunciar que estudiaria un recurs.

■ **Els mites de la cultura de la violació en el judici a Alves: del 'no va dir que no' a les lesions vaginals**

El comportament de la víctima, com opera el consentiment o suposades respostes fisiològiques són algunes de les creences falses que s'han intentat usar en el procés.

Ens ha semblat interessant reflectir alguns comentaris d'algunes juristes que comenten la sentència:

«Fins i tot acceptant la reparació de mal, en aquesta forquilla de 4 a 12 anys podrien haver considerat el mal psicològic o al desenvolupament del projecte de vida de la víctima per establir una pena de 6, 7 o 8 anys», assenyala Victòria Rosell. Per la magistrada la pena «no és conforme» a la gravetat dels fets perquè és «la més lleu possible».

L'advocat Isaac Guijarro considera que aquesta decisió mostra el marge d'interpretació dels jutges per triar una pena major però, sobretot, un cert «automatisme» de cara a imposar les penes més lleus en els delictes sexuals. I ens explica: «Encara que la sentència recull tot l'horror que ha passat la víctima, imposa la pena mínima; aquí hi ha la incongruència. El problema no és tant l'atenuant sinó l'automatisme en imposar aquesta pena. És una pena que podria adequar-se més a casos sense violència o tanta afectació psicològica», explica l'advocat.

Per la magistrada Victòria Rosell, exdelegada del Govern contra la Violència de Gènere, és una «contradicció» estimar aquesta reparació només en el pla econòmic en un cas en el qual «ell no té cap problema a acceptar pagar aquests diners». «Una cosa és acceptar la indemnització com a atenuant, per descomptat, però reparar el mal ha d'anar més enllà de pagar diners».

Una argumentació que podria ser decisiva donada la rellevància del cas i establir un precedent en tots dos sentits: tant per aplicar l'atenuant com per l'elecció de la pena.

Un cop feta l'explicació dels fets, referent al delictes d'agressió sexual i els comentaris de diferents juristes respecte la sentència dictada, nosaltres, com a feministes, volem donar veu al comunicat que es va emetre des del moviment Feminista de Catalunya, en concret des de Novembre Feminista (Ca la Dona), on les companyes denunciaven i explicaven el posicionament respecte a la decisió emesa el 20 de març per part de l'Audiència de Barcelona en relació a la sentència del cas de Dani Alves per un delictes d'agressió sexual.

■ **Dani Alves no surt de la presó, el treuen**

Com a feministes sabem que la violència sexual és sempre un exercici de poder: demostrar poder i construir poder; sabem també del complex entramat que sustenta aquest sistema... Quan llegim la notícia no ens volem fixar en un home poderós convençut del seu dret a violar dones, aquest ja ha estat condemnat. Ara veiem un sistema atacat que lluita per reconstruir-se, per demostrar que sí, que amb poder i diners es pot agredir sexualment, i us convidem a pensar: qui necessita alliberar aquest delinqüent condemnat abans d'hora? qui necessita enviar-nos aquest missatge a totes les candidates a patir aquest exercici cruel de les violències masculines?

Molts mitjans de comunicació seran còmplices de fer gran l'agressor i revictimitzar la víctima. També som moltes les que pensem en ella, li voldríem fer més transitable aquesta defensa i reparació a la que sabem que té dret i mereix.

El sistema és perillós per nosaltres, de vegades fa l'efecte que la justícia patriarcal se'n burla: a una condemna per una violació li segueix la llibertat del violador. En menys d'un mes hem passat de que hi ha risc de fuga a que aquest és menor i es pot conjurar amb un milió d'euros. Per arribar a aquesta conclusió, el Tribunal fa una pirueta dialèctica: atès que la condemna és menor —com si no l'haguessin imposat ells— a la sol·licitada per les acusacions el risc de fuga

és menor, quan el risc de fuga s'incrementa perquè hem passat dels indicis a una condemna, pendent de la resolució dels recursos de les acusacions, amb moltes possibilitats de que s'imposi una pena superior.

Seguim juntes contra la benevolència dels tribunals davant els delictes sexuals; hem après a estar juntes, a omplir els carcers, a lluitar contra la justícia dels poderosos, contra l'escrutini que els tribunals fan de les paraules de les dones, i estem obrint esclatxes de justícia feminista.

Desitgem que la llibertat del violador no frustri el procés de recuperació i reparació de la noia agredida. Estem fartes i seguim dient prou a les violències masculines.

La higiene industrial:

Avalua els riscos químics (pols, gasos, vapors), físics (soroll, vibracions, ambient tèrmic), biològics (fongs, virus...).

L'exposició a aquests riscos varia en funció del SEXE; tanmateix, els valors límits han estat establerts a partir d'estudis realitzats en població masculina.

Això suposa un RISC per a les treballadores principalment en sectors com NETEJA, PERRUQUERIA I SANITAT.

Per protegir la SEGURETAT I LA SALUT de les persones treballadores ha d'integrar-se la perspectiva de gènere en les exposicions de risc higiènic.

La PRL amb Perspectiva de Gènere també és cosa de la CGT

Píndola 10

En les exposicions de risc higiènic:

La SEGREGACIÓ horitzontal i vertical del treball dona lloc a diferents riscos i afeccions.

Les diferències de gènere poden suposar una EXPOSICIÓ MÚLTIPLE: Doble exposició laboral i domèstica.

Existeixen SUBSTÀNCIES que causen específicament malalties a les dones: Osteoporosi, càncer de mama i d'ovaris.

L'AVALUACIÓ DE RISCOS, la planificació de l'activitat preventiva, la informació i la formació, i la vigilància de la salut han de tenir en compte la perspectiva de gènere.

La PRL amb Perspectiva de Gènere també és cosa de la CGT

Píndola 11

PÍNDOLES PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS

Grup de Treball PRL-Gènere

✶ JOSÉ GONZÁLEZ MORANDI | Les bosses grogues amb pedres que han arribat de la mina esperant a la planta de tractament per ser moltes fins a ser sorra, l'or s'agafarà al mercuri que hi ha a l'aigua i el separa de la pedra.

Diàspora i misèria a les mines del Sahel

Luca Queirolo Palmas
José González Morandi

Del 7 de febrer al 26 de febrer, un col·lectiu de investigadors socials i artistes del projecte Solroutes (Solidarity and Migrants' routes across Europe at Large - www.solroutes.eu) va viatjar a Mauritània. L'or es va descobrir, immediatament, com un recurs crucial per a moltes persones en ruta. El que segueix és el diari dels nostres encontres amb els miners que l'extrauen.

1. Pròleg, a Nuakchott, en una casa d'estudiants refugiats malians de la comunitat tuareg.

L'Ibbu, a les mines d'or a Mali, feia de portador d'aigua. Avui és un estudiant universitari d'economia a Mauritània. Explica els llocs d'extracció com a llocs

cosmopolites, on es parlen mil llengües, però també travessats per problemes de seguretat de tot tipus. A Mali el grup militar de torn (avui dia, Wagner), taxa cada producte de sortida i d'entrada de la mina, tant el menjar com l'or, a canvi de protecció. Amb ell intentem seguir les cadenes de valor de l'or: «A la mina es ven a 25.000 CFA per gram; a la ciutat de Bamako, a 50.000". Algú, entre els altres estudiants que escolten, ens diu que la patera cap a les Canàries costa 900.000 CFA. El viatge, per tant, val 36 grams d'or, si aquests diners anessin tots al miner. Ara a la universitat estan de vacances i aquest grup d'estudiants tuareg ens diu que aniran a visitar els pares al camp M'Berra, al sud-est de Mauritània, a la frontera amb Mali, on viuen al voltant de 100.000 refugiats malians. Per a Zakaria, el nostre guia i també migrant malià, que demà ens acompanyarà al centre miner de Chami, l'or és familiar, és conscient del seu perill: «Tots al meu poble

treballen en l'or, quan l'agricultura s'atura. És una activitat estacional. Hi ha or a tot arreu, a prop meu, a Mali. Quan plou, trobes l'or al fang. Fins i tot, sota casa meva. Però a la meva família no el volem. Els pous et poden engolir».

2. Què feu amb les nostres paraules?

Som a Chami, a tres hores i mitja per carretera de la capital, Nuakchott. És dia de descans per als miners, estem al conjunt de cases sobre el desert que conforma el seu barri, petites haimas, barraques de llautó i alguna d'obra. Ens fan una pregunta senzilla: «Què feu amb aquestes entrevistes? Nosaltres volem que tothom sàpiga el que hi ha darrere de l'or». La paraula més repetida pels miners, que parlen en bambara, i que podem entendre perquè la diuen en francès, és "patró": un concepte que significa opressió i explotació. «Fem un acord pel 25%, però quan el pou comença a rendir, només ens donen el 20%». El patró, que ha obtingut en concessió de l'Estat un tros de terra on excavar, substraïu tots els costos i després deixa als equips dels treballadors una quota mínima del guany. Tot es basa en acords informals —no hi ha res escrit. Es treballa dia i nit. Els accidents més habituals estan relacionats amb els despreniments i l'electricitat quan fa contacte amb l'aigua. Els patrons són ciutadans mauritans, moros blancs (a Mauritània la procedència ètnica determina en gran mesura el teu origen social) i els treballadors són migrants, sobretot malians, però també sudanesos (experts en el cribatge de l'or), libis, senegalesos, guineans, ivorians...«Ens donen de menjar una llauna de sardines al dia». El Zakaria comenta: «almenys l'esclavista t'assegurava menjar, era millor». Un altre miner: «Hem intentat fer vaga, protestar. Però els patrons ens han enviat contra la policia, que està al seu servei». Hi ha qui voldria escapar cap a les Canàries, altres tornar enrere. Però la veritat és que la majoria està bloquejada aquí i no pot moure's. Ens atrevim a preguntar quant guanyen al mes i la resposta és: «Res, una sardina». La resta depèn de la sort.

3. Vaga! Vaga?

«A Mauritània el racisme i l'opressió són a tot arreu. Ells diuen: primer els ciutadans. I jo, com a estranger, no tinc el dret de revoltar-me. Ho vaig dir als miners: el problema sou vosaltres que no esteu organitzats. El patró és només el segon problema». Zakaria alterna la idea de la

✦ **L'Or:** Xina, Austràlia, Rússia i Canadà van ser, respectivament, els majors productors d'or del món a partir del 2023. La producció mundial d'or va assolir aproximadament les 3.000 tones mètriques aquell any.

✦ **Sahel:** L'or és un dels principals recursos del Sahel. A Mauritània, el 2020, les exportacions d'or van generar 780 milions de dòlars, enfront dels 564 milions de dòlars del mineral de ferro, que ha passat a una segona posició. Font: <https://www.newcentre4s.org/EN/2023/09/18/Sahel-or-recursos-i-amenaces/>

✦ **Chami:** La ciutat es va crear del no res al desert de Mauritània l'any 2012. El 2016 va començar la febre de l'or artesanal i l'obertura dels pous. El 2018 la premsa calcula

uns 50.000 miners artesanals a Mauritània. Per a la zona de Chami les autoritats parlen d'uns 10.000 miners. Font: Gagnol, Magrin, Chevrillon (2019)

✦ **Kinross:** empresa canadenca, va començar a explotar el jaciment de Tasiast, prop de Chami, l'any 2010. Dóna feina a unes 3000 persones i proporciona el 14% dels ingressos en divises procedents de les exportacions per a l'estat maurità. És una de les top 10 empreses mineres d'or del món.

✦ **Mali:** Des del 2012, desenes de milers de malians han fugit a causa de la inestabilitat i la violència al seu país. Es coneix com la diàspora maliana. Es calcula que al voltant de 200.000 malians viuen a Mauritània. <https://casademali.org/mali/diaspora-maliense/>

✶ JOSÉ GONZÁLEZ MORANDI | L'or encara cobert de mercuri a la mà de l'expert treballador sudanès

❖ JOSÉ GONZÁLEZ MORANDI | Els bidons grocs s'omplen al final de la jornada de les pedres que han estat picant sota terra. Si hi ha sort porten or. Les pedres es transporten als sacs grocs per ser transportades a la planta de tractament a Chami

possibilitat d'una vaga, i d'un suport dels sindicats europeus per iniciar una protesta que tingui força, amb un discurs més resignat: «Nosaltres som migrants, no ciutadans. Només podem anar a protestar davant de la nostra ambaixada per demanar que ens defensin».

4. Maleït sigui l'or!

«L'or és diabòlic. Nosaltres no l'hem volgut mai tocar. Cal triar entre l'economia o la vida de les persones. I aquí han triat l'economia. La planta de tractament és al mig de la ciutat. És on arriba el material dels pous, és monstruós. La sorra, l'aire, l'aigua, està tot contaminat». Aquest vell maurità, natiu de la regió, és un funcionari del municipi de Chami. Ens parla de salut i contaminació per part del mercuri i del cianur, que són a tot arreu. Aquests dos productes altament tòxics són indispensables per separar l'or de la pedra. «Què podem fer nosaltres com a municipi? És l'estat qui ha d'intervenir, però no han fet res». Ens explica sobre les malalties neonatals i les deformacions dels fetus, tot i que l'activitat extractiva és recent i només d'aquí uns anys es tindrà una estimació real dels efectes sobre la salut.

5. Reapropriacions!

Abans d'arribar als pous artesanals, a 80 km al nord de Chami, cal passar per davant de Kinross, la cinquena companyia mundial en el camp de l'extracció de l'or. Nombrosos són els controls policials. Els miners artesanals ens han explicat que són totes estacions de control, de cribratge, per evitar que l'or acabi en mans dels obrers. Substraure o als patrons i a l'Estat o reapropiar-se de l'or que ha estat extret és, de fet, la primera forma de resistència: tant en el sector artesanal com en el de la

multinacional. Ambdós llocs estan a pocs quilòmetres de distància l'un de l'altre. Kinross, que parla de si mateixa en termes d'ethical mining, mai va respondre a la nostra sol·licitud de visitar el lloc. Un empleat, informalment, ens va explicar: «Ens protegim amb drons, càmeres, escàner dels furtus continus»; és a dir, de la reapropiació obrera. Després l'or de Kinross volarà sota fortes mesures de seguretat cap a Suïssa o Dubai. És una enclavament miner que dona uns ingressos desconeguts a l'Estat maurità. Mentre deixem enrera el perímetre securitzat de Kinross, un panell molt gran avisa sobre el perill de la presència de cianur. Per sobre, podem veure una llarga columna de fum negre generada per un foc actiu. S'estén per quilòmetres i quilòmetres.

«L'or és diabòlic. Nosaltres no l'hem volgut mai tocar. Cal triar entre l'economia o la vida de les persones. I aquí han triat l'economia»

❖ JOSÉ GONZÁLEZ MORANDI | Vista aèria dels pous artesanals d'or a uns 70 km al nord-est de Chami, en ple desert del Sàhara maurità

Més tard, un responsable de l'empresa ens dirà que hi cremen els contenidors buits de cianur, per evitar que es reutilitzin com a contenidors d'aigua o aliments.

6. L'espai és un formatge emmental

Avançant, apareixen els campaments fets de haimas precàries, els habitatges dels treballadors. I les petites barraques de llautó on es pot comparar roba, aigua i menjar, cigarrets i eines de treball. La sorra és un acumulació d'escombraries: ampolles de plàstic, llaunes de sardines, piles, sabates, guants, cordes. A tot arreu rasclen gal·lines i cabres. Més lluny, hi ha camells. Hi ha un soroll continu dels generadors que fan funcionar les màquines a les galeries i de les cordes que corren sobre politges fatigades. I després centenars de perforacions circulars, amb un diàmetre d'un metre i mig, al voltant del qual s'acumula la presència viva del treball. L'espai és una mena d'emmental. Els miners són tots negres i organitzats en equips de 6-8 persones. Es treballa en dos torns, un de 9h a 17h i l'altre de 21h a 5h. En un torn, una part de l'equip està a fora i l'altre a dintre de la terra; en l'altre, es canvien els rols. La baixada i la pujada de qualsevol material als pous es fa a braç, a força. A sota, es pica la pedra amb el martell pneumàtic.

7. Us els guardem nosaltres, els migrants

En aquest paisatge lunar, desenes de moros blancs, amb el turbant i la vestimenta tradicional, es mouen per tot arreu. Són els patrons dels pous o els seus capataços. Vigilen l'àrea per controlar que el botí de l'excavació vagi a les seves mans. La mesquita amb un altaveu és la estructura més gran de l'establiment, al voltant del qual es reuneixen. Un patró comenta la recent visita de Pedro Sánchez i Ursula Von der Leyen: «Europa no ha de donar diners als nostres governs, se'ls mengen tots. Han de donar-los aquí, per comprar màquines. Així nosaltres us mantenim blocats els treballadors i no escapen a les Canàries». El que diu és el reflex de dos importants fenòmens: d'una banda, els patrons tenen un problema d'una mà d'obra massa mòbil; per l'altra, la fugida, la migració, és per als obrers una forma de resistència a l'opressió.

8. Nosaltres l'anomenem Israel

Els hem vist aixecar les pedres on pot trobar-se l'or en els omnipresents bidons grocs. Pujar-les a braç, per desenes de metres de profunditat, amb la cara plena de pols i el cos suat. Emergir de les tenebres amb Zakaria, que els incitava cridant, un per un: «Benvingut guerrer!».

Els hem vist seure un instant, per prendre aire, acostumar-se a la llum i després tornar a carregar les pedres amb tots els altres companys. Sota una tenda precària, que és on dormen i descansen els dies que estan a la mina, a hora i mitja de Chami, continuen parlant-nos de les seves condicions al campament: «L'anomenem Israel, per la quantitat de morts que produeix.

Inseguretat i opressió són els temes recurrents, mentre patró i tarifa són les paraules que tornen constantment

És el més perillós, on hi ha més accidents. La setmana passada van morir tres persones». El nom remet a Palestina, a Gaza, així com el subsòl que està marcat per una xarxa de corredors. «Som morts en vida, cada dia baixem a la nostra tomba per després emergir, si Déu vol». Inseguretat i opressió són els temes recurrents, mentre patró i tarifa són les paraules que tornen constantment. «Del que succeeix sota terra, els moros no en saben res. Ells miren i controlen el de dalt. La nostra via de fugida és substraure alguna pedra i portar-la als sudanesos». Entenem que són els migrants sudanesos, al centre de tots els intercanvis: d'una banda, alimenten el mercat negre a través de l'or reapropiat pels treballadors i per ells mateixos, quan fan la neteja final; de l'altra, estan en complicitat amb els patrons per declarar a l'oficina estatal, que té el monopoli de la compra, menys or del que realment es troba. Per als patrons, el mecanisme global de l'explotació és simple: substraure tantes més despeses com sigui possible com costos i baixar la tarifa percentual corresponent al treball. Al final, d'aquesta quota, en restarà ben poc; també perquè els miners no saben quant or hi ha als sacs de pedra que ells extreuen. Un cop fora de les entranyes de la terra, el material excavat ja no és més dels miners, sinó dels patrons. «Per què no feu vaga i imposeu una tarifa única per a tots

els pous?». Responen: «No podem. L'última vegada, fa 5 mesos, ens van deportar i després, amb l'excusa que volíem fer els clandestins a les Canàries, ens van tornar a Mali o ens van posar a la presó».

9. El torrat de l'or

A Chami s'hi troba la planta de torrat de l'or: és el centre del processament i de la contaminació. De fet, la planta de tractament és una ciutat dins la ciutat. Una ciutat-fàbrica on els treballadors viuen a les barraques que els patrons han construït al costat de les màquines. El funcionari que ens acompanya diu: «Sabem quants sacs entren i quants en surten per a les empreses (iemenites, sudaneses, xineses) que fan el segon rentat i quant or ens venen els propietaris de les màquines. Però és impossible dir quant obrers hi ha». «Però, com controleu la producció i obligueu a vendre a l'estat tot l'or que queda d'aquí?», preguntem. «És impossible. Som 35 i recorrem tots els projectes. Però crec que només aconseguim comprar el 20% de tota la producció». Som els únics que portem mascaretes en aquest espai a l'aire lliure, on desenes de «projectes» —així es diuen— cremen i barregen mercuri i cianur per extreure grams d'or de tones de sorra. Com a les mines, aquí també els treballadors viuen al lloc de treball. També aquí el treballador és negre i els patrons són moros blancs. També aquí no hi ha cap mesura de seguretat: sense guants, sense sabates, sense mascaretes, sense casc. Els treballadors posen amb naturalitat les mans i els peus dins les basses plenes de mercuri i cianur. Entre les màquines, també hi ha grups de nens que exerceixen la mendicitat. Són refugiats sirians: ells també viuen a les barraques o a prop. La planta de transformació és un camp de treball i un espai de refugi, a més d'un lloc tòxic per a la vida. És d'on surt l'or; el mateix que, per vies diferents, està destinat a unir-se en la circulació global a l'or net, ètic i modern, de Kinross.

10. Epileg, una caixa de resistència

Els miners que ens han lliurat les seves històries tenen una profunda consciència de classe. Volen mostrar el treball que hi ha darrere del mercat i denunciar l'explotació. Se'ns han adreçat sempre com a treballadors, mai com a migrants. Saben també que són una potència: són milers i viuen al llarg de l'arteria principal que transporta tot tipus de mercaderies, cap al sud i cap al nord, entre Tànger i Dakar. Els repetits intents que fins avui han fet per interrompre la cadena de l'explotació han estat tots fallits. Però la idea continua sobrevolant l'imaginari i busquen suports. Com ara una caixa de resistència que pugui sostenir una interrupció prolongada del seu treball.

LA DESBANDA

Luz Modroño

Doctora en Psicologia i professora d'Història a Secundària

Pas a pas, quilòmetre a quilòmetre, amb les botes cada dia una mica més desgastades i amb més pols, però amb l'ànim més enfortit, des de fa vuit anys un grup de senderistes dona un nou sentit a caminar: treure de l'oblit i recuperar el camí que fa 87 anys van recórrer milers de persones fugint de l'amenaça i el terror que, al seu pas, sembraria un grup de militars rebels per als quals faltava al seu jurament d'honor era una cosa que no revestia cap importància. Deshonor del que mai no van ser jutjats i que va semblar la mort i el terror per tot Espanya. El Progrés i la Llibertat que venien de la mà de la República van haver de deixar pas a la por, la perplexitat, el dolor, la mort, la sang, el patiment que durant gairebé 50 anys va ser el vestit amb què es va vestir el país. I tan enganxades van quedar les seves costures a la pell, que avui, després de gairebé un segle d'aquella atrocitat, segueixen sense deixar-se anar.

Una història segrestada però viva i latent entre la sorra d'unes platges que un dia es van tenyir de sang. Un episodi que va esperar pacient durant gairebé un segle a veure la llum de la veritat i que aquest any, finalment, ha aconseguit entrar als llibres d'història en haver estat proclamada part de la Memòria Històrica del poble.

A set anys del centenari de la proclamació de la Segona República i a dotze del de l'esclat d'una guerra genocida que canviaria definitivament el futur del nostre país, encara el silenci vestit de desconeixement està a les cunetes i a la memòria.

Un bon dia del 2017, tres senderistes van posar en marxa una iniciativa que fins ara és única a Espanya, liderant una marxa que any rere any es veu incrementada amb més participants, i van iniciar el camí del que avui és La Desbanda. Durant 10 dies, cada any des de llavors, tornaran a trepitjar la terra que van trepitjar milers de malaguenyas, la majoria dones i els seus fills, fugint de les amenaces de mort i violació que cada tarda, a manera de sobretaula fúnebre, anunciava per la ràdio Queipo de Llano.

Almeria es manté ferma i lleial a la República. Milers de dones i els seus fills i filles es dirigeixen cap allà. Però pel camí seran bombardejats per terra, mar i aire. No hi va haver clemència per als milers de persones que entre els dies 7 i 17 de febrer fugien de la mort i l'horror de la bèstia negra. Encara, si escoltem atentament, es pot sentir rebotant entre les roques el plor dels nens i nenes davant del cadàver de la mare, el de la mare davant del cos inert i fred de la seva filla, del

✪ ANTONI CAMPAÑA | Refugiats de Màlaga a l'estadi de Montjuïc. Febrer de 1937

seu fill. No se sap del cert quants éssers humans van trobar la mort en un camí pel qual van fugir per viure. El cel es va tenyir de negre mentre el mar enfurismat es tenyia de vermell. Vaixells italians i avions alemanys disparaven contra aquests éssers convertits en titelles de fira, en blancs fàcils. Amb deu dies n'hi va haver prou per assassinar un nombre que oscil·la entre 5.000 i 10.000 persones. L'ocultació del fet, la dissimulació i la negació aconseguirien que per més de vuitanta anys aquest drama quedés ocult. A poc a poc, el silenci producte de la por va anar enterrant com una llosa pesada els fets, i el seu record només trobaria acomodatament en la memòria dels seus protagonistes.

Però la història és tossuda i la veritat acaba obrint-se pas. Aquesta vegada van ser tres caminants, Marcos González, José Manuel Gálvez i Rafael Morales, que es van calçar les botes i van començar a transitar pel camí maleït. Es va córrer la veu i aviat més de vuit-centes persones van unir els seus passos i el seu crit en una llarga cadena unida per sòlides baules de Veritat, Justícia i Reparació. La *Desbanda* acabava de néixer.

MAL D'ESCOLA

Maria

Toni Álvarez

Dels molts aspectes que travessen l'educació formal n'hi ha un que marca de forma taxant el fet educatiu: les relacions que es produeixen a dins dels centres educatius, totes elles. Entre alumnes, alumnes i docents, docents i famílies i entre docents, com les més quotidianes, totes elles marcades per l'administració i el seu funcionament, les seves normes.

Aquesta columna porta nom de dona, com ho són la majoria de professionals de l'educació. És el nom fictici d'una amiga que m'ha recordat com poden ser de tòxiques les relacions dins dels centres educatius. No són tots, ni la majoria, però està passant.

La Maria és una dona forta, molt acostumada a lluitar contracorrent des de ben petita, sempre amb ànim constructiu i encarant els problemes quan vénen mal dades. Ara mira de recuperar-se d'un diagnòstic de depressió i un quadre d'ansietat que l'ha deixat fora de lloc; sí, fora de la seva escola, que no és un joc.

Malauradament és una història molt més comuna del desitjable. Les seves opinions professionals no coincideixen amb una part de l'equip docent i l'expressa en veu alta al claustre o a les trobades docents, que és el lloc on pertoca. I poc a poc el silenci comença a imperar al seu voltant; mirades còmplices amb somriures irònics (o cínics) quan expressa opinions diferents. Tot és molt subtil, però totalment perceptible. De tant en tant rep instruccions de males formes, faltant-li el respecte i les formes mínimes. Es cronifica en el temps, la Maria deixa de disprepar en col·lectiu i vetlla per fer la seva feina a l'aula, "simplement". Però es veu que ja és "tard" i continua el silenci al seu voltant i els atacs a la seva dignitat.

La Maria, que és una persona amb trajectòria i recursos per defensar-se, ha anat descobrint que ella és una més de les docents que, en els darrers cursos, ha hagut de marxar d'aquest centre educatiu amb un diagnòstic com el seu. Un company li comenta que tres cursos enrere es va informar la inspectora, però com que és un centre que "funciona" i que "no dona problemes" no va passar res.

Un delegat sindical li recomana que expliqui el cas a la secció de riscos laborals del departament d'educació, però la por i

l'inici d'un tràmit que no sap ben bé on la portarà la fa desistir. Quan acabi el curs canviarà de centre. Ella no vol continuar; la direcció tampoc.

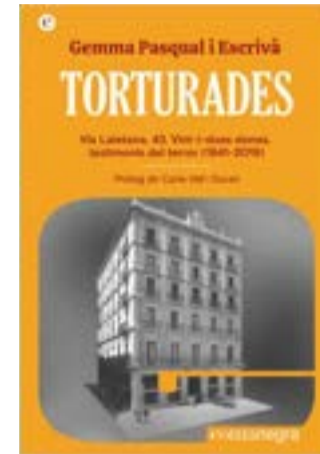
Ha guanyat la por una vegada més. No hauria de passar; un claustre hauria de ser el lloc de debat pedagògic, de respecte vers totes les veus que fan escola. El darrer currículum d'educació bàsica (Decret 175/2022, de 27 de setembre) és molt explícit amb un dels encàrrecs que tenim com a docents: «L'alumnat, en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, ha d'aprendre a ser competent per viure i conviure d'acord amb els valors propis d'una societat democràtica, plural i diversa». És possible que no siguem una societat tan democràtica, plural i diversa com els papers en volen fer creure; ja sabem que els centres educatius són reflexe de la seva societat i el seu funcionament.

Quan els mecanismes de control que han de vetllar pel bon funcionament dels centres educatius no funcionen o generen desconfiança, s'han de revisar. El decret de plantilles, des del 2014, va rebregar el clau en claustres on ja es respirava la manca d'opinió i significació dels docents. Protocols poc clars, figures COCIBE i molt bones paraules i desitjos per part de l'administració no fan realitat que sigui possible un veritable estat de debat i discussió pedagògica, sense anar contra ningú, aprenent de l'altre. Sense humiliar, sense nepotisme, sense conseqüències ni sancions per pensar diferent. El que, com a docents, tenim obligació de permetre i crear amb i entre els alumnes, a l'administració li costa vetllar perquè sigui real amb els docents.

Sigui incapacitat o manca de voluntat, aquesta disfunció genera malestar i impotència en una part dels docents, mentre alguns cauen en diagnòstics com el de la Maria, fugint del centre educatiu de torn. Quantes "Maria" hi ha actualment a Catalunya? L'experiència ens diu que no és difícil trobar els centres on es produeixen aquestes pràctiques; la mateixa experiència també ens diu que l'administració mira cap a una altra banda i s'inhibeix fins que pot.

"*Quis custodiet ipsos custodes?*" (*Qui vigilarà els vigilants?*) deia al segle II de la nostra era el poeta romà Juvenal. Han passat dos mil·lennis i aquí seguim, esperant un impossible.

CULTURA

TORTURADES

Via Laietana 43, Vint-i-dues dones, testimonis del terror
Gemma Pasqual i Escrivà
Comanegra, 2023

El ángulo muerto

Manuel Huet y la Clandestinidad libertaria en Francia
Ni cautivos ni desarmadas
Piedra Papel Libros, 2023

Albert Francisco Casas

Libre que neix de *Ni Cautivos ni desarmadas*, projecte d'investigació, recuperació i divulgació de la memòria històrica llibertària, centrat en l'anarquisme d'acció. Projecte que pretén rescatar de l'oblit el màxim nombre de persones que actuaren en els grups de la guerrilla antifranquista, la Resistència francesa o las xarxes d'evasió, ja sigui per mitjà de xerrades, col·laboracions radiofòniques, articles a *El Salto* o ara amb aquest llibre. Així ens ho defineix la persona responsable de la feina, Berguedà de la Rioja i investigador incansable i humil com pocs.

Al afrontar la tasca de la recuperació de la memòria històrica podem topar amb grans obstacles, segurament intrínsecs de la condició de vençuts. Per una banda la dificultat, evident a aquestes alçades, de trobar testimonis vius; i per altra, el silenci forçat a base d'anys de repressió, estigmatització i apartheid social dels supervivents. La por a parlar i certa vergonya enquistada són esculls que han perdurat al llarg del temps. Per una cosa o una altra, Manuel Huet *el Murciano* havia quedat a l'angle mort de la historiografia, fora de pla. Aquest treball pretén enquadrar-lo de nou, posar-li el focus i retornar-li el paper i el pes just en totes aquestes històries. Perquè el Manolo va estar en les mil-i-una i la seva història és un no parar... Agafa't que vénen corbes, perquè a través de la seva vida participarem de la vaga de tramvies i la rosa

de foc, passarem comptes als germans Badia, viurem el juliol del 36, la guerra i les milícies, travessarem la frontera carregats d'obres d'art cap a l'exili francès, i allà, fugint dels camps de concentració cap a les xarxes d'evasió i la seva vessant marítima. Ens enrolarem a la Resistència francesa. Entrarem a París amb la Novena Divisió plena de republicans espanyols, i dalt del Kanguro escombrarem el camp de batalla aprovisionant-nos d'armes per enviar Pirineu avall. La clandestinitat, atracaments, falsificadors, espies, jueus col·laboracionistes, Toulouse, la guerrilla i operacions sonades per eliminar a Franco... Un festival, vaja.

Al llarg del viatge, Huet coincidirà amb un seguit de secundaris de luxe: Paco i Pilar Ponzan, Robert Terres, Laureano Cerrada, Segunda Montero, Joan Català, Floreal Barberà, Josep Ester, Alfonsina Bueno, el Quico... i molts d'altres. El llibre dedica temps a cadascun d'ells, fugint de la biografia estricta, compartint protagonisme i convertint el relat en col·lectiu. Perquè darrera dels noms més propis sempre n'hi ha molts d'anònims, escarssant-se perquè la cosa rutlli.

Cal destacar la immensa tasca de recerca que comporta el llibre: hores i hores de converses, entrevistes, contrastar fonts i remenar papers en arxius d'aquí i d'allà. I el resultat és audaç, l'autor és capaç de plasmar tota la feina amb un relat fresc i atractiu.

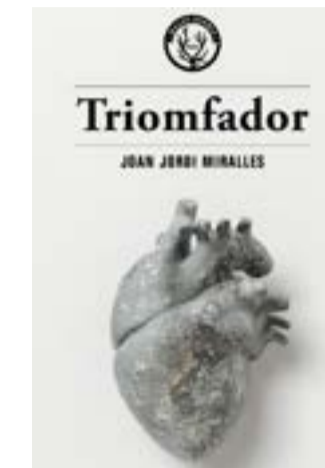
Amb una escriptura àgil, desimbolt i sense floritures, l'autor cedeix el protagonisme a l'acció, empoderant un relat que en les formes s'acostaria més al gènere d'aventures que no pas a les historiografies a l'ús, sovint farcides de dades però feixugues de digerir. Aquest és potser un dels mèrits del treball: fer-lo interessant i amè, fent-nos gaudir del viatge i mantenint-nos enganxats tot i saber que la cosa no pot acabar del tot bé. Ara podríem dir allò de «no fem *spoilers*...», potser absurd d'altra banda tractant-se d'un llibre d'aquestes característiques, on l'*spoiler* més gran és el que patim diàriament a l'actualitat.

Per trobar-hi una pega, aquesta seria sens dubte l'edició: una mida de lletra no apte per a qualsevol ull, i un disseny que una mica més cuidat potser faria que el llibre tingués més camp per córrer. Esperem que puguin haver-hi noves edicions. En tot cas cal llegir sempre la lletra petita i no jutjar mai un llibre per la seva portada.

Bona Lectura!

Triomfador

Joan Jordi Miralles
Ed. Males Herbes

Gerard Vilardaga Cunill

Feria setmanes que el llibre de Joan Jordi Miralles reposava oblidat a la lleixa panxuda dels pendents. L'amic amb qui ens engargallàvem els dies de partit als tuguris del Raval en el mantra culé d'una altra vida, me l'havia passat de sotamà amb una única i simple indicació: ja em diràs què et sembla. Aquells bars i la seva eufòria ja no existeixen, es van esfumar per les hordes de turistes, com la nostra fe blaugrana.

A mala hora vaig desfullar-lo; tanta palla per advertir que *Triomfador* no és un llibre per tenir a la capçalera del llit abans d'agafar el son. Pot semblar-ho, però no. La novel·la és un relat gèlid i equidistant de les desventu-

res d'un Ulisses pels mars infaustos de l'adolescència: el bluf del Barça, el bullying, l'absència de la mirada adulta, l'estúpidesa de la professionalització de l'esport -que tornin les olimpíades populars, si us plau-; tots aquests elements tan nostrats configuren un deliri iniciàtic per qüestionar què i qui marca el nostre objecte de desig. Per què anhelem quasi impossibles? Qui o què ens converteix en tristes i penitents devots? A qui ofrenem el nostre sacrifici? Què passa si no conquerim Troia i hem de tornar a casa derrotats? Com ens en sortim d'abaratir els somnis? I si l'errem, el somni? Serem a temps de traçar nous viarans o ens perdrem per la marginàlia de la vida?

HUMOR

Roger Peláez

Óscar Alajarín

Chini

Rosalía Molina

Una crònica periodística que posa els pèls de punta. Un llibre per fer justícia i per no oblidar.

La història de la comissaria de Via Laietana és fosca i opaca. Una història marcada per la por, el silenci i la impunitat. Però avui la por queda enrere, el silenci comença a trencar-se i la impunitat es combat. Perquè és ara o mai: ni por, ni silenci ni impunitat. Al llarg dels anys i fins a dia d'avui, una gran quantitat d'acusacions de tortura i violència policial planen sobre l'edifici deixant-hi una ombra espessa, i aquest llibre mira d'aclarir-la gràcies a la veu de les dones. Elles ens expliquen el que hi van viure; les seqüeles físiques i emocionals d'aquell tràngol i quina relació tenen amb el record. Són relats de dignitat i justícia. Testimonis contra l'oblit que trenen una crònica corpenedora del que no hauria d'haver passat mai.

Pròleg de Carla Vall i Duran. «Quan el poder se situa més enllà dels marges de la llei, els cossos de les dones es converteixen en la diana perfecta per a la demostració de la força, la violència i la crueltat de l'estat»

EN LES MEVES SABATES

Redacció

✧ JORDI SOTERAS

Parlem amb Albert Riba, graduat en Sociologia i avui funcionari emèrit, participant del Sindicat Democràtic d'Estudiants de Barcelona (1964) en ple franquisme i fundador, dècades més tard, d'Ateus de Catalunya (1994), on segueix militant.

Des de la tradició llibertària tenim uns quants "clàssics" ateistes en format facsimil i assaig. Déu i l'Estat de Mikhaïl Bakunin o Les 12 proves de la inexistència de Déu de Sebastián Faure. Creus que la cultura llibertària ha consolidat un lliurepensament contrari i qüestionador del conservadorisme ultramuntà de l'Església Catòlica a Catalunya?

La tradició llibertària ha estat un factor important en la consolidació del pensament ateu i de posicions no creients, però els darrers 90 anys no s'ha pogut recuperar aquella influència que va tenir a principis del segle passat. Inclús avui en dia la laïcitat és una cosa rara sols defensada per quatre gats: el que mola és el multiculturalisme religiós, que és una forma d'apuntalar l'Església catòlica i els seus privilegis.

Encara que hem tingut algunes col·laboracions, els llibertaris que estan amb nosaltres hi són a títol individual. Sembla que la religió fa por, però encara que hi hagin motius per pensar-ho, si volem una societat millor hem de canviar la nostra actitud amb les religions.

Quines activitats, campanyes i acció propagandística treballem des d'Ateus de Catalunya?

Malauradament les nostres capacitats són molt minses, però mantenim una oferta de xerrades i debats que estan a disposició de casals, clubs, as-

sociacions, etc; assessorem tots els casos de consultes en relació a l'apostasia i mantenim informació actualitzada al web; participem de relacions amb altres opcions de consciència; mantenim un web amb força informació i una revista digital en un blog de nom Gaietà Ripoll; disposem d'una biblioteca especialitzada... I actualment treballem la reinstauració de tertúlies, i l'ajuda a fer cerimònies civils pels moments importants.

Fa uns quants anys es va fer una acció propagandística d'Ateus de Catalunya al busos de TMB de la ciutat de Barcelona. Per què sou tant poc visibles?

Després d'aquella experiència, que va ser molt positiva, l'Església i els seus adlèters van començar una ofensiva que els està donant molt bon resultat: fer veure que no existim, fer veure que no som persones normals, pressionar els mitjans i als polítics i impulsar el multiculturalisme, acció a la que s'han sumat les esquerres amb entusiasme.

Les institucions, regides per polítics o religiosos o multiculturalistes ens reben cordialment però no fan res de res: ni laïcitat, ni recuperació de béns immatriculats (inscrits en el registre de la propietat sense títol) ni denúncia i derogació del concordat preconstitucional, ni la substitució de la llei de llibertat religiosa per una llei laica de llibertat de consciència, retirada de totes les

ajudes econòmiques i fiscals a l'Església catòlica, derogació del delictes de blasfèmia (aquí anomenat delictes d'ofensa als sentiments religiosos), etc.

Un altre aspecte a assenyalar és que el jovent en general no són creients i ja els sembla suficient, sense pensar que en un futur no molt llunyà podria girar-se la truita i tornar a la religió obligatòria.

El conflicte àrab-israelià avui dia viu una escalada mortífera que ningú pot preveure com acabarà. Quina mirada podem fer des de l'ateisme cap aquest conflicte? Sense el fet religiós i tot el que comporta quan es vincula al poder polític, com canviarien les relacions humanes i els conflictes sociopolítics?

Com tots sabem les religions serveixen, entre d'altres coses, per justificar i blanquejar les accions polítiques, incloses les guerres. En el cas actual de la guerra entre semites israelians i palestins, els israelians esgrimixen que el seu déu Jahvè els va donar fa més de 5000 anys la terra de Palestina i que tenen tot el dret a ocupar-la amb tots els estris necessaris, incloses les armes, contra els seus habitants —dones, vells i nens inclosos— com va fer Jahvè a Jericó i altres llocs. Les dades històriques han estat refutades amb proves per estudiosos de prestigi¹.

Un món sense religions seria sens dubte millor, encara que hem de fer-nos dues preguntes: és possible l'existència de societats sense religions? En algun moment de la història les religions van ser un factor de supervivència?

La meua opinió és que en el procés evolutiu que ens ha

portat fins als nostres dies, les circumstàncies climàtiques, les geològiques, el fet de ser caçadors i caçats, les guerres pel menjar, etc., s'enfronten millor les dificultats en un grup col·laboratiu que individualment o en grup competitiu. I per aquesta feina es va inventar la religió. Però d'això a predicar que ens fa falta ara hi ha un abisme. Les religions han col·laborat activament en crear circumstàncies en què sembli que la religió és necessària. Un dels exemples més risibles, encara que tràgic, són les guerres on els déus ajuden als dos bàndols.

Des de les esquerres, en un ventall ampli, es considera positiu que les cultures religioses amb les que vivim han de poder tenir espais de culte a casa nostra. Què en penses?

Estic a favor de la llibertat de pensament, de consciència, i religiosa. Però jo defenso el dret a què les religions disposin de centres de culte sempre que se'ls paguin ells. Una possible solució seria que TOTS els centres de culte de TOTES les religions, inclosos monestirs, ermites, escoles, seminaris, etc., passin a propietat de les institucions públiques i que es cedeixi l'ús a totes les religions que ho demanen per fer-ne un ús raonable amb la condició que paguin les despeses, el manteniment i un lloguer simbòlic.

Defensar el dret a tenir local de culte, incloses les opcions de consciència no religioses, sí. Negar-nos a mantenir amb els nostres diners cap despesa de les religions, també.

¹ La Bíblia desenterrada: una nueva visión arqueológica del antiguo Israel y de los orígenes de sus textos sagrados, de Israel Finkelstein i Neil Asher Silberman